

Recognizing the Conceptual Model of Re-creating the Central Core of Cities based on Local Community Culture with Meta-Synthesis Method¹

Maryam Hematian Dehkordi², Afsoon Mahdavi³, Mohammad Reza Irvani⁴

Received: 2023/07/24

Revised: 2023/08/12

Accepted: 2023/09/12

Published: 2024/06/21

Highlights

- Regeneration will be successful when the needs and demands of different strata, classes and sub-cultures of the residents of the central city are compiled and explained.
- The development of local community culture is one of the main indicators of comprehensive self-confidence, and through cultural and social planning, it responds to the spiritual and material needs of community members.

Extended Abstract

Introduction

The central core of cities, as a valuable heritage and representative of the city's identity, is facing many problems today. Following developments in the technological, economic, and social fields, as well as the movement of population and activities, the central core of cities has faced a decrease in physical, economic, and social quality, and this process has reduced the dynamics of neighborhoods and created problematic urban contexts. As a result, it is necessary to think about various social, cultural and identity dimensions and find a suitable link between them with the physical and spatial dimension in the central core of cities. The aim of the current research is to identify the fields of realization of the development of local community culture in the re-creation of the central core of cities, in such a way that by providing a systematic approach for researchers through the combination of qualitative researches, we will explore new and basic topics and metaphors related to the research topic. This article is presented with the method of meta-combination of studies based on the development of local community culture and the re-creation of the base culture using the seven-point method of Sandusky and Barroso. The results show that the development of local community culture is one of the main indicators of community self-confidence and responds to the spiritual and material needs of people in their community through cultural and social planning.

Theoretical Framework

From the 1990s onwards, a new framework was provided under the title of regeneration for the process of urban renewal, based on which urban regeneration is a comprehensive concept that means the improvement of the deprived local community in economic, physical, social and cultural aspects. Re-creation approach, along with all-round change, by considering political goals, continuous implementation and representation of functions, competitive economy and

¹ This article is derived from Maryam Hematian Dehkordi's doctoral thesis entitled "Development of indicators affecting efficient urban regeneration with an emphasis on the role of local community culture development (case example: the central core of Shahrekord)" which is being carried out at Islamic Azad University, Kerman branch.

² PhD student in Urbanism, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.

^{3*} Assistant Professor of Urbanism, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran; Corresponding Author, [Email:afsoon_mahdavi@iauk.ac.ir](mailto:afsoon_mahdavi@iauk.ac.ir)

⁴ Assistant Professor of Social Work, Department of Social Work, Faculty of Humanities, Khomeini Shahr Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

improving the quality of life, improves the quality of the place. Using culture in cities as a tool to solve urban problems has become a global and transnational policy in urban planning, and focusing on culture as a catalyst and guide for the regeneration process. The most important claim of this approach is to create a stable base for the creation of constructive economic flows and as a result the economic prosperity of the city. Development in its new meaning requires its own special culture; In the sense that it arises from the heart of a certain culture and this culture is its supporter and support. It can be said that the development of a neighborhood represents a process based on which the capital that the community is potentially able to collect and use. Is increased to improve the quality of life of the people of the neighborhood and includes all issues related to housing, economic development, citizen participation, social welfare, security, education and environmental issues. In order to determine a framework for evaluating the presence of culture in development programs and urban environments, we can use what David Kanter (1997) calls a metaphor for place - based on the fact that all successful urban places have three categories of elements and characteristics. These features include: activity: economic, cultural and social, form: relationship between buildings and spaces, meaning: sense of place, history and culture.

Methodology

Considering the importance of the needs and wishes of various strata, classes and sub-cultures of the local community living in the central context of the cities and also to fill the gaps in the existing studies, this article is based on the meta-combination method of the studies based on the development of local community culture and re-creation. The base culture is presented using the seven method of Sandusky and Barroso. The research results have been analyzed and coded by the researcher, and the final model of the research has been presented by categorizing and integrating the relationships of the codes.

Results & Discussion

For the successful implementation of regeneration projects, it is necessary to harness the power and use of energy, resources and energy storage, the initiative of the local community, a management approach from the bottom to the top with the intention of paying attention to the social capital and the participation of local residents in the form of self-help. It is necessary in the development and improvement of social cohesion and integration. The next topic that appears as a key issue in the review of the texts related to regeneration through the development of local community culture is to improve the conditions and achieve a kind of continuous and qualitative improvement in the physical, social, cultural and economic situation and involve local communities from It is the way to create opportunities for a stronger presence and greater participation of people in guaranteeing success and a re-creation approach.

Conclusion

The results of the present research show that according to the reproducibility of the codes in the investigated studies, the fields of local community culture development, including meaning, body, and performance, play an important role in the realization of urban regeneration in the central core of cities, and each of them has strategies., policies and measures are separate. These measures can be used according to the conditions of the desired urban design and context. Due to the diversity of culture in different societies and its uniqueness in each place, it is not possible to provide a model as a final instruction for different places, and each culture requires its own body and space. Therefore, the obtained conceptual model can be used as a model and general instructions for the regeneration process with an emphasis on the culture of the local community everywhere; Provided that it is matched with the context, context, audience, culture and history of the place. The researches that will be carried out in the future can refine and expand these criteria in each of the physical, functional, and meaning dimensions, and in this way, a relatively complete pattern and instruction that can be applied in different places can be achieved. This is possible depending on the realization of the culture and the culture of the local community and how it affects the urban processes and currents, especially the re-creation, adaptation and connection of their principles and characteristics with each other.

Keywords

Culture , Local Community , Core Of Cities , Meta, Synthesis

Citation:

Hematian Dehkordi, M., Mahdavi, A., & Iravani, M. R. (2024). Recognizing the Conceptual Model of Re-creating the Central Core of Cities based on Local Community Culture with Meta-Synthesis Method. *Journal of Urban Sustainable Development*, 5(15), 73-98.

 DOI:<https://doi.org/10.22034/usd.2023.709138>

 DOR:<https://dorl.net/dor/20.1001.1.27170128.1403.5.15.5.5>

URL:https://usdjournals.daneshpajooan.ac.ir/article_709138.html?lang=en

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajooan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

بازشناسی مدل مفهومی بازآفرینی هسته مرکزی شهرها مبتنی بر فرهنگ جامعه محلی با روش فراترکیب^۱

مریم همتیان دهکردی^۲، افسون مهدوی^{۳*}، محمدرضا ایروانی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۰۲ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۱ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۴/۰۱

چکیده: هسته مرکزی شهرها به عنوان میراثی ارزشمند و معرف هویت شهر، امروزه با مسائل متعددی مواجه هستند. به دنبال تحولات در زمینه‌های تکنولوژیکی، اقتصادی، اجتماعی و نیز جابجایی جمعیت و فعالیت‌ها، هسته مرکزی شهرها با کاهش کیفیت فیزیکی، اقتصادی و اجتماعی مواجه شده و این روند موجب کاهش پویایی محلات و ایجاد بافت‌های مسئله‌دار شهری شده است. در نتیجه اندیشیدن به ابعاد گوناگون اجتماعی، فرهنگی و هویتی و نیز یافتن پیوندی مناسب میان آن‌ها با بعد کالبدی و فضایی در هسته مرکزی شهرها امری ضروری است. هدف پژوهش حاضر، بازشناسی زمینه‌های تحقق‌پذیری توسعه فرهنگ جامعه محلی در بازآفرینی هسته مرکزی شهرها با مرور نظام‌مند مطالعات به روش فراترکیب است، به نحوی که با فراهم آوردن نگرش سیستماتیک برای محققان از طریق ترکیب پژوهش‌های کیفی انجام‌شده به کشف موضوعات و استعاره‌های جدید و اساسی در ارتباط با موضوع پژوهش پرداخته شود. این مقاله سعی بر این است که با روش فراترکیب از مطالعات انجام‌شده مبتنی بر توسعه فرهنگ جامعه محلی و بازآفرینی فرهنگ مبنای استفاده از روش هفت‌گانه ساندوسکی و باروسو ارائه شود. نتایج نشان می‌دهد که توسعه فرهنگ جامعه محلی، یکی از شاخص‌های اصلی خودباوری جامعه است به نحوی که با برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و اجتماعی به نیازهای معنوی و مادی افراد جامعه خود پاسخ دهد.

واژگان کلیدی: بازآفرینی شهری، فرهنگ، جامعه محلی، هسته مرکزی شهر، فراترکیب.

^۱ این مقاله مستخرج از رساله دکتری مریم همتیان دهکردی با عنوان «تدوین شاخص‌های تأثیرگذار بر بازآفرینی شهری کارآمد با تأکید بر نقش توسعه فرهنگ جامعه محلی (نمونه موردی: هسته مرکزی شهر کرد)» است که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، در حال انجام است.

^۲ دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

^{۳*} استادیار، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران؛ نویسنده مسئول: afsoon_mahdavi@iauk.ac.ir

^۴ استادیار، گروه مددکاری اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، واحد خمینی‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

۱- مقدمه و بیان مسئله

شهر پدیده‌ای مکانی - فضایی است که در نقطه‌ای خاص ایجاد شده است، در زمان، تکامل و رشد می‌یابد و در هر مقطعی از تاریخ، دگرگونی‌های کمی خود را به تغییرات کیفی مورد نیاز تبدیل می‌کند. سازمان بهداشت جهانی نیز با اصلاحات مختصری، شهر سالم را شهری تعریف کرده که محیط‌های کالبدی و اجتماعی خود را به‌طور پیوسته بهبود بخشیده و منابعش را توسعه می‌دهد (شاطریان و همکاران، ۱۳۹۹).

امروزه بسیاری از شهرهای جهان بخصوص هسته مرکزی شهرها دچار فرسودگی شدید شده‌اند و می‌توانند آثار زیان‌بار و غیرقابل جبرانی را ایجاد کنند. ناهمخوانی کالبد و فعالیت، وجود عناصر ناهمخوان شهری و کمی سرانه برخی کاربری‌ها از برجسته‌ترین مسائل این گونه بافت‌هاست (حسینی و همکاران، ۱۴۰۰). نحوه برخورد با نواحی کهن و قدیمی شهرها عمدتاً مبتنی بر حفظ و مرمت تک بناهای باارزش بوده و کمتر به برنامه‌ریزی مشخص برای باز زنده سازی و بازگرداندن زندگی اجتماعی - اقتصادی و فرهنگی این نواحی اندیشه شده است. در نتیجه تلاش برای انتخاب الگو یا استراتژی‌هایی که بتواند جریان زندگی را در این مناطق دائمی کند، ضروری به نظر می‌رسد. در ادامه تحولاتی که از دهه ۱۹۶۰ آغاز گردید، به دنبال تغییر در مدیریت و مرمت بافت‌های قدیمی و نیز تغییر در ساختار اقتصادی و واگذاری قدرت از دولت مرکزی به دولت‌های محلی، رویکرد جدیدی با عنوان بازآفرینی در مرمت شهری شکل گرفت (کلانتري و پورا احمد، ۱۳۸۵، ۲۲) و مقوله جدید و تأثیرگذاری به عرصه اقدامات شهری وارد شد که تحت عنوان نظریه بازآفرینی شهری طیف وسیعی از طرح‌ها را در مناطق مختلف در بر گرفت.

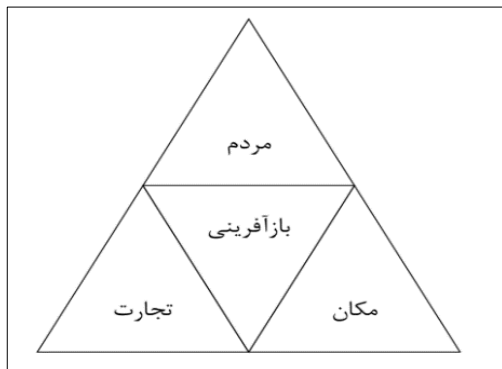
بازآفرینی شهری یک گزینه استراتژیک مهم در ارتقای توسعه شهری در سطح جهانی است (کلانتري و پورا احمد، ۱۳۸۵، ۲۲) و دیدگاهی نو را در فرایند دگرگونی‌های شهری تدارک می‌بیند و معاصر سازی بافت کهن را در همه ابعاد اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و فرهنگی مدنظر قرار می‌دهد.

این دیدگاه در سیر تحول خود، گذاری را از حوزه توجه صرف به کالبد به عرصه تأکید بر ملاحظات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و هنری تجربه کرده است. در واقع لازم است در کنار نگاه آینده‌نگر به بازآفرینی بافت‌های فرسوده، اهمیت و عملکرد سیاست‌های بازآفرینی مورد بررسی قرار گیرند تا ضمن مشخص‌سازی شکاف عملکردی، بهترین برنامه‌ها برای بازآفرینی مشخص گردند (قادری و همکاران، ۱۴۰۱). استفاده از رویکرد بازآفرینی شهری درباره مسائل فرهنگی و اجتماعی، به سطح توسعه هر کشور وابسته است (حسینی و همکاران، ۱۴۰۰).

فرهنگ به‌عنوان عاملی که با باورها، ارزش‌ها، آداب و رسوم و اعتقادات مشترک مردم سروکار دارد، در طول تاریخ همواره پیوند تنگاتنگی با شهر و مسائل مربوط به آن داشته است. در حقیقت شهر بستری برای تولید و مصرف دائم فرهنگ است که تمامی مسائل آن به‌نوعی تحت تأثیر این عامل قرار داشته و بر آن تأثیر می‌گذارد. از این‌رو عامل فرهنگ، در فرآیند مداخله و احیا نیز به‌عنوان جریانی برای باززنده‌سازی عملکردها، پویایی، حیات و مهم‌تر از آن هویت و معنا، می‌تواند نقش مهمی را ایفا نماید. ضرورت پژوهش حاضر در پی بی‌توجهی به زمینه فرهنگی، اجتماعی و تاریخی در مداخلات معاصر و ساخت‌وسازهای اخیر، خود را به‌خوبی نشان می‌دهد، چراکه این بی‌توجهی یکی از مهم‌ترین مسائل پیش روی این بافت‌ها است که هویت یک شهر و اجتماع را تهدید می‌نماید. در نتیجه پیش از هر نوع مداخله در نتیجه اندیشیدن به ابعاد گوناگون اجتماعی، فرهنگی و هویتی و نیز یافتن پیوندی مناسب میان آن‌ها با بعد کالبدی و فضایی در هسته مرکزی شهرها امری ضروری است. با توجه به موارد گفته‌شده که نشان از اهمیت بالای توجه به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و هویتی در بازآفرینی دارد، در این مقاله سعی شده که پس از مرور نظام‌مند پژوهش‌های انجام‌شده مرتبط با موضوع، نتایج حاصل تحلیل و تفسیر شود و در نهایت مدل مفهومی پژوهش تدوین گردد.

بنابراین هدف پژوهش حاضر، بازشناسی زمینه‌های تحقق‌پذیری توسعه فرهنگ جامعه محلی در بازآفرینی هسته

محلی و رفاه است. بازآفرینی برای جذب مردم و تجارت خواستار ارتقاء عمومی مکان باشد. این نظریه، تعادل در ترکیب سه عنصر مردم، تجارت و مکان جهت پیش برد خط سیر فرایند بازآفرینی شهری به صورت بلندمدت و پایدار است. ابعاد بازآفرینی شهری را می توان به طور گسترده شامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، فیزیکی و زیست محیطی و نهادهای دولتی دانست. (شکل شماره ۱) ابعاد مختلف بازآفرینی را نشان می دهد.

شکل ۱. ابعاد مختلف بازآفرینی (Turok, 2005)

۲-۲- فرهنگ^۳

در واژگان فارسی فرهنگ از دو جزء «فر» و «هنگ» تشکیل شده که نخستین بخش آن به معنی جلو، بالا، سر و پیش آمده و بخش دوم آن از ریشه اوستایی «تنگا» و به معنی کشیدن، سنگینی و وزن و در مجموع نیز به معنی بالا کشیدن و برکشیدن است (روح الامینی، ۱۳۷۷، ۱۱). راپاپورت^۴ (۱۹۷۷) و مجموع ارزش ها و هنجارها را فرهنگ خواند که در قالب اعتقادات، هنر، اخلاق، قانون، آداب و رسوم و سمبل های مشترک ظاهر می شود. در واقع فرهنگ به عنوان چهارچوبی جامع، سازوکاری برای معنادار کردن فعالیت های مردم در سطح جامعه، منطقه ای و ملی است (Roodhouse, 2010). با کسب بیش کافی در زمینه مفهوم فرهنگ و شناسایی ابعاد گوناگون آن، هریک از اجزاء و ریشه های فرهنگ در ابعاد مختلف مطابق (جدول شماره ۱)، شناسایی و توصیف می گردد.

مرکزی شهرها به روش کیفی فرا ترکیب است، به نحوی که با فراهم آوردن نگرش سیستماتیک برای محققان از طریق ترکیب پژوهش های کیفی انجام شده و رفع شکاف میان یافته ها، به کشف موضوعات و استعاره های جدید و اساسی در ارتباط با موضوع پژوهش پردازیم.

۲- مبانی نظری پژوهش

۲-۱- بازآفرینی شهری^۱

از دهه ۱۹۹۰ به بعد، چارچوبی جدید تحت عنوان بازآفرینی برای فرآیند تجدید حیات شهری فراهم شد که بر اساس آن، مرمت شهری مفهومی جامع است که به معنای بهبود وضعیت نواحی محروم در جنبه های اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و فرهنگی است. نکته دیگر این که مرمت در این دیدگاه توجه و تأکیدی خاص بر مقیاس محلی، تنوع فرهنگی و کنش متقابل میان انسان و مکان زندگی او دارد (حاجی پور، ۱۳۸۴). واژه بازآفرینی شهری یک واژه عام است و به معنای زندگی دوباره بخشیدن به سیستمی است که در معرض نابودی قرار گرفته و این طور برداشت می شود که این زندگی مجدد، با قدرتی بیشتر و با تکیه بر گذشته ی سیستم عمل خواهد کرد (مولایی و محمدزاده، ۱۴۰۰). رویکرد بازآفرینی ضمن تحول و دگرذیسی همه جانبه با فرموله کردن اهداف سیاسی، اجرا و بازنمایی مداوم عملکردها، اقتصاد رقابتی و بهبود کیفیت زندگی (به خصوص در محله های فقیرنشین) ارتقا کیفیت مکان را سبب می شود. با تأکید، تقویت و توسعه ویژگی ها و نقاط قوت مکان و مردم آن، سبب تنفس زندگی جدید و سرزندگی و بهبودی پایدار و طولانی مدت کیفیت زندگی محلی و رفع نیازهای مختلف جامعه می شود. توروک^۲ (۲۰۰۵) طبقه بندی مردم، تجارت و مکان را ارائه می دهد. بازآفرینی شهری باهدف ارتقاء مهارت ها، ظرفیت ها و آرمان ها؛ شهروندان را در مشارکت و بهره مندی از آن ها توانا می سازد. هدف دیگر بازآفرینی بهبود رقابت اقتصادی در شرایط عملکردی بازار و کسب و کار جهت ایجاد اشتغال

جدول ۱. ابعاد فرهنگ در حیات شهری (مأخذ: مولایی و محمدزاده، ۱۴۰۰)

ابعاد فرهنگی	توصیف اجزا و ریشه‌ها
دین و مذهب	فضاهای مذهبی، گرایش‌های مذهبی، اعتقادات و باورهای برگرفته از مذهب و مراسم‌های مذهبی.
تاریخ	تاریخ جامعه، آثار تاریخی، رویدادهای تاریخی، روایت‌های کهن و ...
معماری	معماری، مهارت‌ها و هنرهای ساخت بنا.
هنر	موسیقی محلی یا فولکلور، موسیقی خاص، بازی‌های محلی، صنایع‌دستی، رقص محلی و هنرهای مصور.
سبک زندگی	طیف گسترده‌ای از جمله شیوه‌های که مردم غذا می‌خورند، لباس می‌پوشند، اوقات فراغت خود را می‌گذرانند و تعطیلات خود را برنامه‌ریزی می‌کنند، سرکار می‌روند، با دیگران ملاقات می‌کنند، صحبت می‌کنند.
روابط اجتماعی	رفتار دوجانبه‌ی اجتماعی، برقراری ارتباط با مشارکت آگاهانه افراد یا گروه‌ها.
آیین‌ها و رسوم	برگزاری مراسم‌های خاص در روزهای خاصی از سال، آداب‌ورسوم مربوط به مراسم عروسی، عزاداری.
نمادها و نشانه‌ها	نقوش ریشه گرفته از فرهنگ، اعتقادات و روش زندگی مردم. نمادهای برآمده از ادبیات شفاهی و داستان‌های اساطیری، نشانه‌های خاص قومی و فرهنگی.
دانش	آموخته‌های اقوام طی نسل‌ها از اجداد، طبیعت، سایر قبایل و ... شیوه‌ی ارتباط با طبیعت، دفاع، امرامعاش.
قانون و اخلاقیات	شامل اخلاقیات انسانی و کمک به هم‌نوع، آیین قدردانی، تابوها.
باورها و عادات	باورها بنیادی‌ترین مبانی جهان‌بینی انسان را در خود دارد. باورها به فرهنگ، نوع زندگی، بینش، آداب‌ورسوم، عقاید و ادبیات اقوام جهت می‌دهند. شامل باورهای مذهبی و باورهای قومی قبیله‌ای.

۳-۲- فرهنگ و بازآفرینی شهری^۱

استفاده از فرهنگ در شهرها به‌عنوان ابزاری برای حل مشکلات شهری، تبدیل به یک سیاست جهانی و فراملی در برنامه‌ریزی شهری شده است. عملکرد فرهنگ در بازآفرینی شهری، دوگانه است: از یک سو می‌تواند نقش کلیدی در منحصربه‌فرد کردن مکان داشته باشد و از سوی دیگر، می‌تواند مکان را شبیه سایر مکان‌ها کند؛ یک مکان فرهنگی خوب به این معنا، دارای اصالت و در همین حال، نوآوری، تغییر و گونه‌گونی است. به این ترتیب، بازیگران کلیدی در بازآفرینی، علاوه بر استفاده از تجربه‌های سایر مکان‌ها باید راه‌حل‌های خلاقانه بومی را نیز تقویت کنند (Montgomery, 1990).

دوم، ماهیت فرهنگ از طریق هویت، اقتصاد، شکل شهر و تاریخ منحصربه‌فرد آن به مکان پیوند می‌خورد؛ بنابراین، پیامدها و نتایج بازآفرینی فرهنگ محور باید در ابعاد

مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی بررسی شوند. این در حالی است که در اغلب مواقع، در فرآیند بازآفرینی فرهنگ-محور، فرهنگ تنها به‌عنوان یک دارایی اقتصادی برای رقابت در نظر گرفته می‌شود و مفهوم آن به مجموعه‌ای از تصویرها برای بازاریابی و فروش در عرصه ملی و بین‌المللی، محدود می‌گردد. بهره‌گیری از فرهنگ در فرآیند بازآفرینی شهرها که عنصری مشترک بین مردم عامه یک منطقه است، می‌تواند تغییرات اساسی در همه جوانب شهری ایجاد کند و روند توسعه شهری و پایداری را از طریق بازدهی اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی، ارتقای کیفیت زندگی و سیمای کلی شهر، بهبود بخشد (قره‌بگلو و همکاران، ۱۴۰۰). از اوایل دهه ۱۹۸۰ میلادی مجموعه‌ای از سیاست‌های جدید فرهنگی که بار دیگر بر نقش مهم فرهنگ و هنر در بازآفرینی شهری اذعان داشت ارائه گردید. این سیاست‌های جدید بر گسترش بنیادی مفهوم (فرهنگ) و زدودن تفاوت‌های میان هنر متعالی و هنر عامه‌پسند متمرکز بود. در (جدول شماره ۲)، الگوهای نحوه مداخله فرهنگ در بازآفرینی شهری ارائه شده است.

¹ Culture and urban regeneration

جدول ۲. الگوهای نحوه مداخله فرهنگ در بازآفرینی (مأخذ: **حنایی و موسوی، ۱۳۹۶**)

ویژگی‌ها	الگو
فرهنگ به‌عنوان عاملی فرعی و جزئی، فعالیت‌های فرهنگی به‌طور کامل با راهبردهای توسعه ادغام نشده‌اند.	بازآفرینی و فرهنگ
فرهنگ به‌عنوان راهبرد توسعه، در راستای ادغام فعالیت فرهنگی با محل توسعه از طریق فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و محیطی تلاش می‌شود.	بازآفرینی فرهنگی
توجه به لزوم فرهنگ در فرآیند بازآفرینی. فرهنگ به‌عنوان تسهیل‌گر و نیروی محرکه در بازآفرینی.	بازآفرینی فرهنگ‌مبنا

۱-۳-۲- سه الگوی سهم فرهنگ در بازآفرینی

تمرکز بر فرهنگ به‌عنوان کاتالیزور و هدایت‌کننده فرایند بازآفرینی است. مهم‌ترین ادعای این رویکرد، ایجاد پایگاه‌های باثبات برای خلق جریان‌های سازنده اقتصادی و در نتیجه رونق اقتصادی شهر است و به این منظور بر اصولی از قبیل ایجاد رویکردی استراتژیک برای حفاظت از منابع موجود، مانند منابع طبیعی، کالبدی و انسانی و همچنین خلق ثروت و منابع جدید، سرمایه‌گذاری در جنبه‌های روساختی بازآفرینی از قبیل امکانات فرهنگی- اجتماعی و نیز جنبه‌های زیرساختی همچون زیرساخت‌های کالبدی و زیرساخت‌های اقتصادی مانند کارآفرینی، اشتغال و کسب‌وکار تأکید دارد تا ضمن

خلق چهره‌ای فرهنگ‌گرا برای شهر، موجبات رونق سازوکار اقتصاد شهری را فراهم آورد (**مرادی و همکاران، ۱۳۹۸**). در راستای تعیین چارچوبی جهت ارزیابی میزان حضور فرهنگ در برنامه‌های توسعه و محیط‌های شهری می‌توان از آنچه دیوید کانتر^۱ (۱۹۹۷) استعاره‌ای برای مکان می‌نامید- مبنی بر این که تمام مکان‌های شهری موفق واجد سه دسته از عناصر و ویژگی‌ها می‌باشند، استفاده کرد. این ویژگی‌ها عبارت‌اند از: فعالیت: اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، فرم: ارتباط بین بناها و فضاها، معنا: حس مکان، تاریخ و فرهنگ. در (**جدول شماره ۳**)، شاخص‌های اصلی و معیارهای هریک از شاخص‌ها بر اساس ویژگی‌های بازآفرینی فرهنگی ارائه شده است.

جدول ۳. ویژگی‌های بازآفرینی فرهنگی (مأخذ: **صفدری و همکاران، ۱۳۹۳**)

زیر معیارها	شاخص اصلی
توسعه کاربری‌های مختلط (تنوع مشاغل و نیروی کار) مشارکت روزافزون بخش خصوصی و عمومی گروه‌ها و انجمن‌های داوطلبانه بهبود و افزایش سرمایه اجتماعی (معیارها و شبکه‌هایی که عملکرد جمعی را امکان‌پذیر می‌سازد) افزایش فرصت‌های عرضه‌شده به جمعیت محلی برای افزایش مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی دخالت مستقیم شهروندان در ایجاد رویدادها و فعالیت‌های فرهنگی	فعالیت
استفاده مجدد از ابنیه خالی سرمایه‌گذاری درونی (نیروهای بخش عمومی - خصوصی) افزایش تعداد و کیفیت فضاهای شهری و مکان‌های فرهنگی الگوهای حمل‌ونقل مناسب حفظ پیوند کالبدی میان عناصر قدیمی و جدید معاصر سازی استخوان‌بندی اصلی	فرم
ادغام ایده‌های فرهنگی در برنامه‌های آینده تغییر نگرش و ادراک ساکنین از محل سکونت خویش تقویت اعتمادبه‌نفس و اشتیاق در افراد تحول و دگرگونی اعتبار یک مکان و ساکنین آن برخورداری از حس تاریخ و پیشرفت (گذشته، حال و آینده)	معنا

¹ David Canter

۴-۲- جامعه محلی^۱

یک تعریف ساده از جامعه محلی، گروهی از مردم است که در یک محل زندگی می‌کنند و دارای وجوه مشترکی می‌باشند. وجوه مشترک می‌تواند شامل ارزش‌ها، سنت‌ها، هویت، پیوندها، احساس تعلق به محل زندگی و حتی الگوهای رفتاری خاص باشد. یک جامعه محلی، دارای حوزه جغرافیایی مشخصی است، بعضاً افراد در آن محدوده جغرافیایی همدیگر را می‌شناسند (مخصوصاً در روستاها)، نیازهای کمابیش مشترکی دارند و از منابع به نسبت مشترکی بهره می‌برند. محله‌ها مکان تلاقی تعاملات اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و زیست‌محیطی هستند.

تغییر در الگوی فعالیت‌ها، توزیع فضاهای باز، سبز و شبکه معابر و الگوی مالکیت از مواردی هستند که تداوم را می‌توان در آن‌ها دید؛ بنابراین جامعه محلی زمانی شکل می‌گیرد که افراد با یکدیگر رابطه متقابل برقرار سازند. مبنا و اساس این روابط می‌تواند ارتباطات فامیلی و خویشاوندی (خانوادگی)، روابط مکانی (همسایگی)، ویژگی‌های زیستی (گروه جوانان)، منافع مشترک (تعاونی) یا علائق و سلائی دیگر باشد (سعیدی، ۱۳۹۱، ۱۰۷).

۱-۴-۲- توسعه جامعه محلی^۲

توسعه در معنای جدید آن، نیازمند فرهنگ ویژه خود است؛ به این معنا که از بطن فرهنگ خاصی برمی‌خیزد و همین فرهنگ، حامی و پشتوانه آن است (ماحوزی، ۱۴۰۰). توسعه محله‌ای بیانگر فرایندی است که بر اساس آن، سرمایه‌ای که اجتماع به‌صورت بالقوه قادر به جمع‌آوری و استفاده از آن است، افزایش می‌یابد تا کیفیت زندگی مردم محله بهبود پیدا کند. پس توسعه محله‌ای شامل تمام مسائل مرتبط با مسکن، توسعه اقتصادی، مشارکت شهروندان، رفاه اجتماعی، امنیت، آموزش و مسائل زیست‌محیطی است و میان تمام این عناصر نیز ارتباط متقابلی وجود دارد (قاسمی و همکاران، ۱۳۸۵).

به گفته گولت^۳ (۱۹۹۲) توسعه دارای ۵ مؤلفه است: ۱. مؤلفه اقتصادی: ساخت ثروت و دسترسی مساوی به منابع به‌عنوان وسیله‌ای برای غلبه بر فقر. ۲. مؤلفه اجتماعی: ارتقای فرصت‌های سلامتی، تحصیلات، اشتغال و مسکن. ۳. مؤلفه سیاسی: شناخت حقوق انسانی، ایجاد آزادی سیاسی و دادن توانایی به جامعه برای انتخاب و اداره سیستم سیاسی متناسب با ساختار و نیازهایش. ۴. مؤلفه فرهنگی: تأکید و حفاظت از هویت فرهنگی و احترام به نفس. ۵. پارادایم زندگی کامل: حفاظت و قدرت بخشیدن به سیستم‌های ارزشی، سمبل‌ها و اعتقادات یک جامعه. شاید بتوان به این‌ها یک مؤلفه ششمی با عنوان مؤلفه بوم‌شناختی اضافه کرد که بیانگر اهمیت فوق‌العاده پایداری محیطی به‌عنوان اصل هدایتگر تمامی سیاست‌های توسعه است.

۳- بررسی پیشینه پژوهش

محمدی و همکاران (۱۴۰۱)، در مقاله خود تحت عنوان ارزیابی اثرات مشارکت و تعهد جامعه محلی و امنیت پایدار بر تحقق توسعه متوازن و پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر نقده) چنین عنوان کرده‌اند که یکی از مهم‌ترین گام‌های دستیابی به توسعه متوازن و پایدار شناسایی و تطابق ظرفیت‌های شهر با ظرفیت توسعه متوازن و پایدار برای استفاده از حداکثر توان خدمت‌دهی ظرفیت‌هاست. تعیین جهت و نحوه گسترش فیزیکی شهر برای پاسخگویی به نیازهای فعلی و پیش‌بینی برای نیازهای آینده امری ضروری برای برنامه ریزان و مدیران شهری است. تحقیق حاضر باهدف بررسی تأثیر مشارکت و تعهد جامعه محلی و امنیت پایدار بر تحقق توسعه متوازن و پایدار شهر نقده در قالب یک طرح پژوهشی پیمایشی از نوع همبستگی انجام گرفت. بر اساس یافته‌های تحقیق، می‌توان ادعا کرد که مشارکت و تعهد جامعه محلی و امنیت پایدار بر تحقق توسعه متوازن و پایدار شهر نقده نقش اساسی دارد.

کشاوری و همکاران (۱۴۰۱)، در مقاله خود با عنوان تحلیل باز آفرینی فرهنگی اجتماعی در توسعه محله‌ای

³ Gullet

¹ Local Community

² Local Community Development

حمیدیا، هدف این پژوهش را ارزیابی نحوه اثربخشی قانون حمایت از احیای بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری فرایند بازآفرینی شهری در بافت فرسوده شهر حمیدیا است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که همه شاخص‌های سنجشگر بازآفرینی شهری پایین‌تر از حد مطلوب هستند. این وضعیت تحت تأثیر کارکردهای ضعیف محرک‌های بازآفرینی در بافت مورد مطالعه است. این محرک‌ها شامل مشارکت بخش خصوصی، دولت و ساکنان، توانمندسازی ساکنان، تأمین منابع مالی، تشویق‌های مالیاتی و عوارض، تشویق‌های ساختمانی، تأمین زیرساخت‌های شهری، تأمین زمین، کاهش بروکراسی و هماهنگی بین سازمان‌های مرتبط با بازآفرینی شهری می‌شود.

فنی (۱۴۰۰)، در مقاله خود با عنوان بررسی اثرات بازآفرینی در پایداری اجتماعی- فرهنگی محله‌های تاریخی (پژوهشی در محله ایران، منطقه ۱۲ تهران)، هدف پژوهش را بررسی و ارزیابی تأثیرات برنامه‌های بازآفرینی بر بهبود شرایط اجتماعی، فرهنگی این محله تاریخی- فرهنگی از طریق بررسی و تحلیل کیفیت محیط و تعاملات فرهنگی و اجتماعی قبل و بعد از برنامه‌های بازآفرینی می‌داند. نتیجه پژوهش گویای آن است که وضعیت اجتماعی- فرهنگی محله ایران، نسبتاً بهبود یافته، اما تأثیرات برنامه‌های بازآفرینی کالبدی محله بسیار کم بوده که علل آن هم بررسی و تحلیل شده است.

مفیدی و قاسم شریفی (۱۳۹۸)، در مقاله بازآفرینی فرهنگ مینا با تأکید بر توسعه اجتماع محلی پایدار (مورد پژوهی: بافت تاریخی محله راه ری قزوین)، در دهه‌های اخیر تأکیدات فرهنگی را اصلی‌ترین رویکرد در بازآفرینی شهری معرفی کرده‌اند و ضمن به تصویر کشیدن مسائل و ظرفیت‌های محله به دنبال ریشه‌یابی آن‌ها و تحلیل اصول بازآفرینی فرهنگ میناست.

مرادی و همکاران (۱۳۹۸)، در مقاله واکاوی اصول بازآفرینی شهری فرهنگ- مینا با رویکرد ارتقای رقابت- پذیری، دستاوردهای پژوهش عنوان می‌کنند که بازآفرینی فرهنگ- مینا با بهره‌گیری از فرهنگ به‌عنوان موتور محرک

(مطالعه موردی: محله دیزج جنوبی شهر بناب)، عنوان می‌کند بازآفرینی به معنای بازگرداندن حیات اجتماعی، اقتصادی و محیطی به یک منطقه است. این پژوهش باهدف تحلیل رابطه بازآفرینی فرهنگی اجتماعی با توسعه محله دیزج جنوبی شهر بناب انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که مؤلفه‌های اجتماعی و فرهنگی بیشترین تأثیر را در راستای ارتقای توسعه محله دیزج جنوبی داشته‌اند و روی هم‌رفته، تمامی مؤلفه‌های بازآفرینی فرهنگی اجتماعی تأثیر مثبت داشته‌اند، بدین معنی که با افزایش مقدار بازآفرینی فرهنگی اجتماعی محدوده مورد مطالعه، توسعه آن نیز افزایش پیدا می‌کند.

جمشیدی و همکاران (۱۴۰۱)، در مقاله تأثیر مشارکت اجتماعی در فرآیند بازآفرینی بافت قدیم شهری (مورد مطالعه: منطقه ۴ شهر ارومیه) چنین نوشته‌اند که هدف از انجام این تحقیق تأثیر مشارکت اجتماعی در فرآیند بازآفرینی بافت قدیم شهرهای مرزی بخصوص شهر ارومیه است. نتایج حاکی از آن است که نقاط درونی (تقلیل رشد خانواده‌ها) با امتیاز ۰/۵ و (وجود تمایل افراد به اسکان در خارج از محور بافت قدیم) با امتیاز ۰/۴۳۵ و نقاط بیرونی (افزایش نسبت آقایان به بانوان و در مجموع عدم وجود امنیت اجتماعی) با امتیاز ۱/۵۲ و (وجود زمینه‌هایی برای به وجود آوردن مراکز فرهنگی با امتیاز ۰/۶۵۵) بیشترین اثرگذاری را در بافت قدیم دارند و راهبردهایی از قبیل زمینه‌سازی جهت ایجاد شورا یاری در محلات محدوده، زمینه‌سازی برای اجرای طرح محله بان در بافت قدیم از نقاط درونی و بیرونی بهینه تحصیل می‌گردند. همچنین با بررسی شاخص‌های کالبدی- محیطی، اجتماعی، اقتصادی و حکمروایی بازآفرینی شهری منطقه ۴ شهر ارومیه، می‌توان بر نامطلوب بودن اجرای بازآفرینی در ابعاد اجتماعی با امتیاز ۰/۱۲، اقتصادی با ۰/۱۴ و افول ارزش‌های کیفی و سکوتی در بافت قدیمی محلات منطقه ۴ شهر ارومیه اذعان نمود.

رحیمی و حیدری (۱۴۰۱)، در مقاله خود با عنوان ارزیابی ساکنان از میزان اثربخشی قوانین بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری بر فرایند بازآفرینی شهر

توسعه، سعی دارد تا از طریق چهار مؤلفه صنایع خلاق و فرهنگی، آفرینش مکان و خلق محلات فرهنگی، گردشگری فرهنگی و رویداد مداری و برندسازی شهری، شهرها را برای حضور در عرصه‌های رقابت‌پذیری آماده کرده و مزیت رقابتی آن‌ها را در مقایسه با شهرهای رقیب ارتقا بخشد.

قناد و صرافی (۱۳۹۸)، در مقاله برنامه‌ریزی راهبردی توسعه محله آخوند شهر قزوین با رویکرد بازآفرینی اجتماع-محور، بیان می‌کنند که بازآفرینی اجتماع‌محور بر پایه مداخله و مشارکت اجتماع محلی، روشی نوآورانه و جدید برای عصر حاضر است. هدف این مقاله تدوین برنامه و راهبردهایی بر اساس اصول رویکرد بازآفرینی اجتماع‌محور به منظور مرتفع کردن مشکلات محله است. در این پژوهش، مدل شش مرحله‌ای برای فرایند بازآفرینی اجتماع‌محور محله آخوند ارائه، در نهایت راهبردها، سیاست‌ها و اقداماتی در همه ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و مدیریتی- نهادی به صورت جامع و یکپارچه برای بهبود وضعیت محله، پیشنهاد شد.

پژوهان و همکاران (۱۳۹۷)، در مقاله کاربرد تحلیل عرصه‌های تصمیم‌گیری در بازآفرینی فرهنگ مینا، بارهیافت گردشگری محله‌های تاریخی (مطالعه موردی: محله ظهرآباد تهران) اشاره دارد که تغییرات اقتصاد ملی و بین‌المللی کشورها در دو دهه پایانی سده بیستم میلادی و لزوم تعدیل شیوه‌های مداخله در نواحی شهری بر اساس نیاز محلی سبب شده ابزار سنتی به کار گرفته شده برای تجدید حیات شهرها به تنهایی توان رویارویی با علل افت شهری ندارد به چالش کشیده است. گردشگری فرهنگی را به عنوان تسهیل‌کننده این بازآفرینی در حال تبدیل شدن به رهیافت کارآمد و پایدار است.

نژاد ابراهیمی و نژاد داغی (۱۳۹۷)، در مقاله‌ای با عنوان تدوین چارچوب مفهومی بازآفرینی شهری اجتماع‌محور مبتنی بر آموزش در بافت‌های تاریخی، اشاره دارد که در سیر تکامل رویکرد بازآفرینی شهری توجه به مقوله مشارکت اجتماعی، منجر به شکل‌گیری رویکرد بازآفرینی شهری اجتماع‌محور گردیده است.

غفاری و صابری (۱۳۹۶)، در مقاله راهبردهای بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: محله شیخ سلیمان شهرداران)، هدف این مقاله معرفی رویکرد بازآفرینی شهری و استفاده از این رویکرد برای حل مشکلات مناطق فرسوده شهری است. این پژوهش نشان می‌دهد که اصول رویکرد بازآفرینی شهری در ارتباط با محله شیخ سلیمان شهرداران به این نتیجه رسیده است که ایجاد نظارت اجتماعی، افزایش امنیت، معاصر سازی عملکردها، رونق مشاغل محلی و موارد دیگری که در کل مقاله به‌طور مشروح به آن پرداخته شده است و از نتایج این رویکرد می‌باشند در بازآفرینی محله شیخ سلیمان شهرداران مؤثر واقع می‌شوند.

ایزدی و همکاران (۱۳۹۵)، در مقاله‌ای با عنوان تبیین و ارائه الگوی بازآفرینی شهری فرهنگ محور با تأکید بر رویکرد نهادی به این نتیجه اشاره دارد که تغییر ماهیت توسعه اقتصادی در این قرن، سبب شده است که در بطن اقتصاد فرا صنعتی، فعالیت‌های فرهنگی که در گذشته فرض می‌شد دارای اثرات جانبی بر بالندگی اقتصادی هستند، به تدریج نقش پررنگ در ادبیات برنامه‌ریزی شهری و بازآفرینی ایفا کرده‌اند، منابع فرهنگی به‌عنوان نیروی محرک بازآفرینی کم‌تر مورد توجه است.

خان محمدی و قلعه‌نویی (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان بازآفرینی مبتنی بر فرهنگ از طریق توسعه صنایع خلاق و تبیین محله‌های فرهنگی در بافت‌های تاریخی شهر، توضیح می‌دهد که از ویژگی‌های جدایی‌ناپذیر تحول در شهرها، ارزش اقتصادی و نمادینی است که صنایع فرهنگی آن‌ها را به ارمغان آورده است. هدف از این مقاله، تبیین راهکاری در راستای توسعه اقتصاد خلاق در بافت‌های تاریخی با تأکید بر بن‌مایه‌های فرهنگی و تاریخی و همچنین تبیین راهبردی خلاقیت‌مدار، برای نیل به تکوین نظام یکپارچه بازآفرینی شهری و کسب هویتی جدید و ارتقای تصویر شهر در عرصه‌های رقابت است و در نهایت مقاله، محرک‌های تبیین محله فرهنگی درون بافت‌های تاریخی را در نمونه مورد مطالعه، لاله‌زار، پیشنهاد می‌دهد.

توسعه فرهنگ و توسعه فرهنگی مورد بحث قرار گیرد. ثانیاً، سعی می‌شود با استفاده از مطالعات مفاخر در رابطه با نقش فرهنگ در توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نشان داده شود که توسعه عرصه‌های گوناگون جامعه بدون توسعه فرهنگ نه می‌تواند مداوم و پایدار باشد و نه می‌تواند در جهت خودشکوفایی و تکامل انسانی قرار گیرد. دین معنی توسعه عرصه‌های گوناگون جامعه باید توسعه‌ای مبتنی بر فرهنگ ایرانی - اسلامی و یا به معنای دقیق کلمه (توسعه فرهنگی) باشد تا تلاش‌های کشور در جهت پیشرفت اسلامی ایرانی مقرون با موفقیت گردد.

صفی و نظریان (۱۳۹۴)، نقش ساختار مدیریت شهری در توسعه فرهنگ شهر و شهرنشینی، مطالعه موردی: شهر همدان، در این مقاله اشاره دارد که تمرکز روزافزون در نواحی شهری و رشد سریع شهرنشینی ناشی از مهاجرت مشکلاتی را در ارائه خدمات مناسب به شهروندان به وجود می‌آورد. در این رابطه نقش مدیران شهری کاردان در قالب یک نهاد مدیریتی فراگیر و کارآمد در رفع مشکلات و نیازهای روزافزون شهروندان ضرورت پیدا می‌کند. نتیجه اینکه ساختار مدیریت شهری همدان از انسجام، انعطاف - پذیری، کارآمدی و مشارکت لازم برخوردار نیست و نیاز است جهت ارتقای فرهنگ شهر و شهرنشینی شهروندان همدانی توجه بیش‌تر و برنامه‌ریزی دقیق‌تری داشته باشد.

وثوقی و همکاران (۱۳۹۱)، در مقاله خود تحت عنوان بررسی موانع ساختاری در جهت شکل‌گیری و ارتقاء توسعه فرهنگی در ایران؛ چالش‌ها و راهکارها، چنین نوشته‌اند که توسعه فرهنگی یکی از شاخص‌های اصلی خودباوری جامعه است، توسعه فرهنگی در قالب اهمیت دادن به ارزش‌های محلی و ملی، باید بتواند از طریق برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و اجتماعی به نیازهای معنوی و مادی افراد جامعه خودپاسخ دهد. هدف کلی این نوشتار بررسی موانع ساختاری توسعه فرهنگی در ایران است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد، وضعیت شاخص‌های فرهنگی و به عبارتی وضعیت توسعه فرهنگی ایران در شرایط مساعد و مطلوبی نیست. نتایج به‌دست‌آمده حاکی از آن است، فرهنگ برآمده از نظام

لطفی و همکاران (۱۳۹۶)، در مقاله‌ای با عنوان تدوین چارچوب مفهومی کاربست اصول و آموزه‌های بازآفرینی شهری فرهنگ مینا، چنین نوشته است: پژوهش حاضر که از نوع کاربردی بوده است، مطالعه‌ای تفسیری - تحلیلی را باهدف برقراری انسجام و پیوند میان اصول و آموزه‌های بازآفرینی شهری فرهنگ مینا و راهبردها و سیاست‌های قابل اتخاذ در بافت‌های تاریخی به انجام رسانده است. بدین منظور، پس از استخراج و دسته‌بندی اصول و آموزه‌های بازآفرینی شهری فرهنگ مینا که از طریق تحلیل محتوایی و جمع بست فهرستی از منابع معتبر به‌دست‌آمده، بخشی از بافت تاریخی شهر شیراز، به‌عنوان محدوده‌ی منتخب اقدامات بازآفرینی فرهنگ مینا یا قلمرو فرهنگی همگانی، تعریف گردیده است.

محمد زاده (۱۳۹۴)، در مقاله‌ای تحت عنوان ظرفیت تأثیرگذاری نظریه‌های توسعه شهری بر شکل‌گیری اجتماعات محلی در شهرهای معاصر ایران (مورد پژوهی: محله دبستان - منطقه ۷ تهران) نتیجه این تحقیق، بهره‌گیری از ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل نظریه‌های توسعه شهری با رویکرد محله‌زایی در شهرهای معاصر ایران در هنگام تدوین طرح‌های توسعه مقیاس شهری و محله‌ای است.

کریم زاده و همکاران (۱۳۹۴)، در مقاله‌ای با عنوان تبیین سیاست‌های فرهنگی تأثیرگذار بر بازآفرینی شهری فرهنگ محور (با تأکید بر تجارب بازآفرینی شهری استانبول ترکیه) اشاره به این موضوع دارد که در بیست سال اخیر، سیاست‌های فرهنگی تأثیرگذار بر برنامه‌ریزی شهری، نیاز به بازآفرینی مناطق بیرونی شهری و حرکت به سمت فعالیت - های خلاق فرهنگی در جهت پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است و در پایان با تحلیل مؤلفه‌های مؤثر در مصادیق مذکور به راهکارهایی فرهنگ محور در راستای موفقیت پروژه‌های بازآفرینی شهری دست یابد.

پناهی (۱۳۹۴)، توسعه فرهنگی ضرورت توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، در این مقاله سعی می‌شود اولاً با پرداختن به موضوع توسعه فرهنگ و انواع و ابعاد آن اهمیت

ناموزون و ناهمگون جامعه ایران، به عنوان مانع ساختاری روند و فرآیند توسعه و توسعه فرهنگی در جامعه ایران بوده است.

دیاریان (۱۳۹۱) در پایان‌نامه‌ی خود تحت عنوان تدوین راهبرد بازآفرینی شهری با تأکید بر مفهوم محله‌ی فرهنگی؛ نمونه‌ی موردی: بافت درونی شهر همدان چنین بیان می‌کند که پژوهش حاضر تلاشی است در جهت، تدوین راهبرد بازآفرینی شهری متناسب با شرایط شهری بافت درونی شهر همدان. در این راستا فرآیند بازآفرینی شهری فرهنگ مینا و نیز راهبرد محله‌ی فرهنگی موردبررسی قرار گرفته است و معیارهای کارکرد، فرم و معنا در محدوده‌ی مطالعاتی با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی اولویت‌بندی شده‌اند و به منظور برنامه‌ریزی حلقه‌ی مرکزی شهر همدان، راهبردها، سیاست‌ها و اقداماتی در ابعاد کالبدی و اجتماعی پیشنهاد شده است.

لو و جونشی^۱ (۲۰۲۳)، در مقاله خود با عنوان خلاقیت روستایی برای احیای جامعه در روستای بیشان چین: پیوند شیوه‌های خلاقانه، احیای فرهنگی و تاب‌آوری اجتماعی بیان می‌کنند که ابتکارات خلاقانه و هنری اگر باهدف بازیابی هویت و ذهنیت روستایی انجام شود تأثیرات مثبتی بر بازسازی فرهنگ‌های محلی و روابط اجتماعی برای شناخت ارزش‌های فرهنگ محلی و توسعه مشارکت جمعی و در نتیجه بازگشت شیوه‌های سنتی و حضور فعال مردم محلی دارد.

پاسارلی^۲ (۲۰۲۳)، در مقاله خود با عنوان برای یک برنامه‌ریزی شهری ناملموس فرهنگ به‌عنوان موتور توسعه هدف از انجام پژوهش را کمک به درک وابستگی متقابل بین فرهنگ و توسعه شهری می‌داند و چنین نوشته که کنوانسیون فارو در نظر دارد که با به رسمیت شناختن میراث فرهنگی، درک گسترده‌تری از میراث فرهنگی و ارتباط آن با جوامعی که آن را تولید و میزبانی کرده‌اند ارتقا دهد.

لیو^۳ (۲۰۲۲)، در مقاله خود با عنوان بازتولید فضا در چین، شهری به‌سوی چارچوب نظری بازآفرینی یک

چارچوب نظری را پیشنهاد می‌کند که شامل چهارعنصر اصلی دولت، بازار، جامعه و بازتولید فضا است. متعاقباً، این مقاله موضوع قدرت، سرمایه و منافع سه نوع ذینفع (دولت، بازار و جامعه)، تأکیدات مختلف آن‌ها در مکانیسم بازتولید و شیوه‌های مختلف همکاری آن‌ها در عملکرد را خلاصه می‌کند. در همین حال، این مقاله تحت مفهوم توسعه پایدار و رویکرد «مردم‌محور» بر اهمیت عوامل اجتماعی و تناسب الگوی حاکمیت مشترک چندجانبه دولت، بازار و جامعه تأکید می‌کند.

سوچکاو و زوتارسکا^۴ (۲۰۲۱) در مقاله خود با عنوان ادراک اجتماعی و هویت منظر شهری از تحولات فرهنگی شاخص در (در زمینه شهرسازی مجدد)، بیان می‌کند که این مقاله پتانسیل شهرنشینی مجدد پیشرفت‌های فرهنگی شاخص را ارزیابی می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که قدرت این شاخص‌های هویت منظر شهری بر چگونگی ارزیابی تحولات فرهنگی توسط جامعه تأثیر می‌گذارد. انسجام نشانه‌شناختی و پیچیدگی عملکردی سازه‌ها تأثیر قابل توجهی بر حس هویت دارند. توسعه با هویت ثابت که در سنت شهر نه تنها میراث فرهنگی شهر را حفظ می‌کند، بلکه باعث می‌شود ساکنان با پروژه جدید ارتباط برقرار کنند.

وو^۵ و همکاران (۲۰۲۰)، در مقاله‌ای با عنوان بازسازی شهری و استفاده مجدد: چین و اروپا، ۱۲ مقاله را بررسی می‌کنند و توضیح می‌دهند که سه حوزه موضوعی کلیدی استفاده مجدد تطبیقی، مدل‌های حاکمیتی و تصمیم‌های رفتاری به ترتیب فضای کالبدی، فضای عملکردی و فضای احساسی شهر را پوشش می‌دهند. بحث سه موضوع در مورد سه نوع فضای شهری را نمی‌توان به‌طور دقیق به‌صورت مجزا نگریست، بلکه با یکدیگر تلاقی می‌کنند، همپوشانی دارند و از حوزه‌ای به حوزه دیگر گسترش می‌یابند.

اون‌آیس و همکاران^۶ (۲۰۲۰)، در مقاله خود با عنوان ارزیابی فضایی پروژه بازآفرینی شهری محله اوزوندیره از میر،

4 Sochacka and Rzeszotarska-Pałka

5 Yuzhe Wu et all.

6 Önaç Ayşe et all

1 Lu & Junxi

2 Passarelli

3 Yafei Liu

را فراهم آورده تا با سنتز آن‌ها بتوان خروجی‌های جدیدی ایجاد کرد. «شواهد حاصل از سنتز مطالعات کیفی می‌تواند بینشی عمیق را به پدیده مورد مطالعه ارائه دهد» (Ring et al., 2011). سنتز به تحقیقات کیفی اجازه می‌دهد تا دانش حاصل از مطالعات در مورد پدیده‌ای خاص در درک وسیع‌تر، عمیق‌تر و جامع‌تر از آن پدیده حاصل شود (Aguirre & Bolton, 2014). روش‌های تفسیری زیادی برای سنتز کیفی وجود دارد؛ روش‌هایی که اغلب مورد استفاده قرار می‌گیرند عبارت‌اند از: فرآیند نگاری، تجزیه و تحلیل بین‌موردی، نظریه رسمی داده‌بنیاد و فرآیند مطالعه نظام‌مند چندمرحله‌ای است که فرآیند تئوری، فرآیند روش و فرآیند تحلیل را شامل می‌شود. اگر فرآیند مطالعه به صورت کیفی و بر روی مفاهیم و نتایج مورد استفاده در مطالعه‌های گذشته انجام شود به نام فرآیند ترکیب شناخته می‌شود (کلابی، ۱۴۰۱).

در میان مطالعات کیفی، روش فرآیند ترکیب، رویکردی منسجم برای تجزیه و تحلیل داده‌ها است. این فرآیند محققان را قادر می‌سازد یک پرسش تحقیق مشخص را شناسایی کرده و سپس به دنبال یافتن، انتخاب، ارزیابی، خلاصه کردن و ترکیب شواهد کیفی برای بررسی پرسش‌های تحقیق باشند. این فرآیند با استفاده از روش‌های کیفی دقیق و به منظور ترکیب مطالعات کیفی موجود برای ایجاد معنای بیشتر از طریق یک فرآیند تفسیری بهره‌مندی (Erwin et al., 2011). روش فرآیند ترکیب یکی از روش‌های جدید سنتز در حوزه مطالعات کیفی است که می‌تواند در گسترش و خلق تئوری‌ها، محققان علوم اجتماعی را یاری رساند (عابدی جعفری و امیری، ۱۳۹۸). فرآیند ترکیب نوعی مطالعه کیفی است که یافته‌های سایر تحقیقات کیفی در زمینه یک موضوع را به عنوان داده به کار می‌گیرد؛ بنابراین، نمونه‌های مطالعه فرآیند ترکیب را مطالعات کیفی تشکیل می‌دهند که محقق بر اساس سؤال پژوهی مورد علاقه، آن‌ها را وارد مطالعه می‌کند (Sandelowski & Barroso, 2007). فرآیند ترکیب می‌تواند به نوبه خود تفسیر، مقایسه و ترجمه مطالعات کیفی مختلف را

بازآفرینی شهری (که می‌توان آن را بهسازی برخی نقاط شهر، استفاده مجدد از مناطق متروکه، بهسازی مناطق آسیب‌دیده شهری و مداخلات برای افزایش کیفیت زندگی اجتماعی و فرهنگی تعریف کرد) ابزار مهمی است که می‌توان از آن برای ایجاد شهرهای پایدار استفاده کرد. در این مطالعه، هدف تعیین منفعت پروژه بازآفرینی شهری و در نتیجه تعیین اینکه آیا پروژه بازآفرینی شهری مورد اجرا به شهرنشینی پایدار کمک می‌کند یا خیر.

فورلن و فاگین^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشی تحت عنوان (بازآفرینی شهری: حافظ میراث فرهنگی و پیچیدگی اجتماعی بافت شهری) بازآفرینی شهری را به عنوان رویکردی جهت مقابله با پراکندگی شهری مطرح می‌کند. این مقاله به بررسی چگونگی شکل‌گیری پایداری اجتماعی در عرصه کاربست در بازآفرینی شهری بریتانیا باهدف بهبود برآمدهای اجتماعی توسعه برای اجتماعات می‌پردازد.

۴- روش تحقیق

تا چهار دهه پیش، دانشمندان علوم اجتماعی به نحوه بررسی ادبیات که شامل یافته‌های تجربی، نحوه بررسی آن، خلاصه‌سازی و تفسیر تحقیقات گذشته است توجه اندکی داشته‌اند. این نادیده انگاشتن روش بررسی سیستماتیک ادبیات، وقتی به چشم آمد که افزایش تعداد پژوهشگران اجتماعی در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ موجب توسعه قابل توجه تحقیقات علوم اجتماعی شد. دسترسی آسان و کم‌هزینه به انبوهی از مقالات و مطالعات در موضوعات مورد علاقه محققان که به کمک فناوری ارتباطات و اطلاعات میسر گردید، نیاز به روش‌های علمی برای بررسی ادبیات را آشکارتر می‌کند. در حال حاضر تعداد مطالعاتی که برای بررسی و تفسیر پدیده‌ها از روش‌های کیفی بهره‌مندی رو به افزایش است و در بسیاری از موضوعات می‌توان مطالعات کیفی متعددی را یافت که پدیده مشترکی را مورد بررسی قرار می‌دهند. تعدد مطالعات کیفی در مورد یک پدیده، این امکان

۴-۱- فرایند انجام فرا ترکیب^۱

فرا ترکیب یک فرآیند است که شامل گام‌های گسسته‌ای است که محقق را قادر می‌سازد تا یک پرسش تحقیق خاص را شناسایی کرده و سپس به جستجو، انتخاب، ارزیابی، خلاصه کردن و ترکیب شواهد برای پاسخگویی به سؤال تحقیق بپردازد. این فرایند با استفاده از روش‌های کیفی دقیق برای ترکیب مطالعات کیفی موجود برای ایجاد معنای بیشتر از طریق یک فرایند تفسیری انجام می‌شود. نویسندگان مختلف این فرایند را تا حدودی متفاوت توصیف کرده‌اند، اما اساساً مشابه هستند (کلای، ۱۴۰۱). در مدل‌های مختلف که برای فرا ترکیب کیفی ارائه شده است در عین مشابهت‌های زیاد و یکسان بودن کلیت فرایند، تفاوت‌هایی نیز قابل ملاحظه است. از جمله این تفاوت‌ها، تعداد مراحل ذکر شده برای انجام این روش است. برای فرا ترکیب ساندولسکی و باروسو^۲ (۲۰۰۷) روش هفت مرحله‌ای را معرفی می‌کنند که در این پژوهش از این روش هفت مرحله‌ای استفاده شده است. در (شکل شماره ۲) فرآیند پژوهش نشان داده شده است.

شکل ۲. فرایند پژوهش

«کدام یک از زمینه‌های تحقق‌پذیری توسعه فرهنگ جامعه محلی در بازآفرینی شهری هسته مرکزی شهرها تأثیر می‌گذارد؟» در (جدول شماره ۴) سؤالات پژوهش در چهار حوزه چه چیزی، چه کسی، چه زمانی و چگونه مطرح شده است.

با استفاده از یک دستگاه مفهومی متفاوت، به یک دانش جامع تبدیل نماید (Bergdahl, 2019). مطالعات کیفی دیدگاه‌های مستقل از یک پدیده خاص را ارائه می‌کنند که یک گروه ویژه در یک وضعیت اختصاصی تجربه کرده است، اما ترکیبی از این مطالعات در فرا ترکیب کیفی به ما اجازه می‌دهد که بینیم تجربه مشترک این پدیده چیست و جنبه‌های متفاوت آن کدامند (Aguirre & Bolton, 2013). این تفاسیر در حقیقت برداشتی است که از بررسی تمام مقالات مرتبط با آن پدیده خاص مشتق شده و بنابراین یافته‌ها و تفاسیر جدیدی که از مطالعه فرا ترکیب به دست می‌آید، در هیچ‌یک از مقالات اولیه یافت نمی‌شود (Sandelowski & Barroso, 2007). روش پژوهش این مطالعه کیفی و از نوع فرا مطالعه‌ای به نام فرا ترکیب است.

مراحل روش فرا ترکیب ساندولسکی و باروسو در این پژوهش به شرح زیر است:

۴-۱-۱- در مرحله اول، سؤال پژوهش

در طرح سؤالات پژوهش با چهار مورد چه چیزی (What)، چه کسی (Who)، چه وقت (When) و چگونه (How) روبه‌رو هستیم که با بررسی مسئله تحقیق بر اساس مطالعات پیشین و دغدغه محقق تبیین سؤال پژوهش بر اساس شاخص‌های چيستی موضوع، جامعه هدف و دوره‌ی زمانی مورد مطالعه تنظیم شده است؛ بنابراین سؤال پژوهش به صورت

²Sandelowski & Barroso

¹ Meta-synthesis

جدول ۴. سؤالات پژوهش

سؤال	
شناسایی مفاهیم و تعریف بازآفرینی، فرهنگ-جامعه محلی	What- چه چیزی
در روش فرا ترکیب، متن مطالعات گذشته، داده‌ها محسوب می‌شوند؛ جامعه پژوهش، مقالات علمی-پژوهشی، پایان‌نامه‌ها، مقالات کنفرانسی و طرح‌های پژوهشی است در حوزه فرهنگ جامعه محلی و بازآفرینی هسته مرکزی شهرها است که در نشریات علمی معتبر منتشر شده است.	Who - چه کسی
در پژوهش سعی شده است مطالعات مرتبط با موضوع به صورت دقیق مورد بررسی قرار گیرد؛ مطالعات در این حوزه از سال ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ مورد بررسی قرار گرفته است.	When - چه زمانی: چارچوب زمانی مطالعه
متن پژوهش‌های گذشته در حوزه بازآفرینی و فرهنگ جامعه محلی داده‌های ثانویه هستند و مقالاتی انتخاب شده‌اند که بیشترین ارتباط را با حوزه مورد بررسی دارند؛ در نهایت تحلیل‌ها با استفاده از تحلیل ثانویه به صورت کدگذاری انجام شده است.	How - چگونه: روش انجام و چگونگی انتخاب مطالعات

ورود و خروج در نظر گرفته شد و نتیجه جستجو، فهرست قابل توجه اسناد گوناگون شامل ۳۲۳ مقاله و پایان‌نامه بود. مقالات انتخاب شده طی چند مرحله ارزیابی شدند و تعدادی از آن‌ها به دلیل مطابقت نبودن با موضوع حذف شدند و در نهایت ۸۰ مقاله برای بررسی عمیق انتخاب شدند. ملاک‌های ورود و خروج نشان‌دهنده ویژگی‌های لازم برای پذیرش و عدم پذیرش پژوهش‌ها به شرح زیر است. در ادامه به منظور انتخاب پژوهش‌های مناسب در این مرحله معیارهای ورود و خروج در نظر گرفته شد و نتیجه جستجو، فهرست قابل توجه اسناد گوناگون شامل ۳۲۳ مقاله و پایان‌نامه بود. مقالات انتخاب شده طی چند مرحله ارزیابی شدند و تعدادی از آن‌ها به دلیل مطابقت نبودن با موضوع حذف شدند و در نهایت ۸۰ مقاله برای بررسی عمیق انتخاب شدند. ملاک‌های ورود و خروج نشان‌دهنده ویژگی‌های لازم برای پذیرش و عدم پذیرش پژوهش‌ها به شرح زیر است.

ملاک‌های ورود شامل:

- مقالات و پژوهش‌های چاپ شده در حوزه مورد نظر در بین سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۱.
- تحقیقات بایستی داده‌ها و اطلاعات کافی را در ارتباط با اهداف پژوهش گزارش کرده باشد.
- فرآیند بررسی مقالات زیر نظر داوران متخصص و به صورت مقاله کامل در پایگاه‌های علمی معتبر ثبت شده باشند.

۴-۱-۲- مرحله دوم، بررسی ادبیات موضوع به صورت نظام‌مند

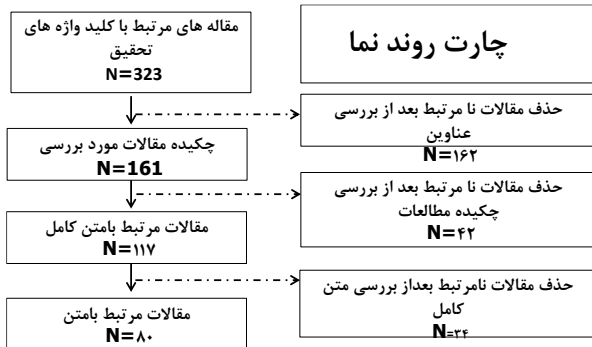
در این مرحله به جست‌وجو در پایگاه اطلاعاتی داده‌های داخلی و خارجی پرداخته شد. در این فرآیند جست‌وجو با استفاده از کلیدواژه‌های مورد استفاده در (جدول شماره ۵) به بررسی نظام‌مند ادبیات بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ پرداخته شد.

جدول شماره ۵. واژگان کلیدی مورد جست‌وجو

واژگان فارسی	واژگان انگلیسی
بازآفرینی	Regeneration
بازآفرینی فرهنگ	Culture Regeneration
فرهنگ	Culture
فرهنگ جامعه محلی	Local culture
توسعه فرهنگ جامعه محلی	The development of local culture
مشارکت مردمی	public participation,
هسته مرکزی شهرها	The central core of cities
سرمایه اجتماعی	Social capital

با توجه به اینکه گذشت زمان باعث تحولات زیادی در عرصه علمی می‌شود و ممکن است روی نتایج تأثیر زیادی بگذارد لذا دهه اخیر به عنوان واحد تحلیل از نظر زمانی مورد بررسی قرار گرفته. کلیدواژه‌ها متغیرها و مؤلفه‌های بررسی شده در پژوهش را به ما نشان می‌دهند. برای جست‌وجو تعدادی کلیدواژه محدود در اختیار بود که به تدریج با بررسی پژوهش‌های به دست آمده از کلید در ادامه به منظور انتخاب پژوهش‌های مناسب در این مرحله معیارهای

در نظر گرفته شده و مقالاتی که با سؤال و هدف پژوهش تناسبی نداشتند، حذف شده است. هدف از این مرحله، حذف مقالاتی بود که بر اساس عنوان، چکیده، محتوا متناسب باهدف پژوهش نبوده‌اند.

شکل ۳. نمودار تصویری ورود و خروج مطالعات به صورت مرحله‌ای

۴-۱-۴- مرحله چهارم، استخراج اطلاعات

در این قسمت منابع منتخب و نهایی شده را به منظور دستیابی به معیارهای مؤثر، بر اساس اطلاعات منابع موردبررسی مستمر، دسته‌بندی، استخراج و بیان شده است. اطلاعات اسناد ابتدا بر اساس موضوع اصلی مقاله در حوزه بازآفرینی شهری و فرهنگ جامعه محلی دسته‌بندی شدند؛ سپس مرجع مربوط به هر مقاله (شامل نام و نام خانوادگی نویسنده، به همراه سال انتشار) ثبت شد. (جدول شماره ۶)، گزیده‌ای از اطلاعات اسناد منتخب را نشان می‌دهد.

جدول ۶. گزیده‌ای از اطلاعات اسناد منتخب

سال	عنوان پژوهش	نام محققین	کد
۱۴۰۱	تحلیل بازآفرینی فرهنگی اجتماعی در توسعه محله‌ای (مطالعه موردی: محله دیزج جنوبی شهر بناب)	کشاوری و همکاران	۱
۱۴۰۱	تأثیر مشارکت اجتماعی در فرآیند بازآفرینی بافت قدیم شهری (مورد مطالعه: منطقه ۴ شهر ارومیه)	جمشیدی و همکاران	۲
۱۴۰۰	بررسی اثرات بازآفرینی در پایداری اجتماعی- فرهنگی محله‌های تاریخی (پژوهشی در محله ایران، منطقه ۱۲ تهران)	فنی	۳
۱۴۰۰	بازشناسی جایگاه عوامل فرهنگی در بازآفرینی محله‌های قدیمی و تاریخی شهرها (نمونه موردی: محله پای توپ بجنورد)	مولایی و محمدزاده	۴
۱۳۹۹	تبیین مدل محله فرهنگی در بافت‌های تاریخی برای توسعه اقتصاد و حضور صنایع خلاق (مورد پژوهشی: خیابان لاله‌زار، تهران)	خان محمدی و همکاران	۵
۱۳۹۸	بازآفرینی فرهنگ مبنا با تأکید بر توسعه اجتماع محلی پایدار (مورد پژوهشی: بافت تاریخی محله راه ری قزوین)	مفیدی و قاسم شریفی	۶

• مقالات و پژوهش‌هایی که با روش‌های علمی و به صورت کیفی و یا ترکیبی به بررسی موضوع مورد نظر پرداخته‌اند.

• مقالات و پژوهش‌ها کیفیت لازم برای استخراج عوامل و تحلیل و ترکیب در پژوهش را داشته باشند.

• همه‌ی منابع از جمله مقالات، رساله‌ها و... مرتبط با عنوان پژوهش باشند و تکراری نباشند.

ملاک‌های خروج شامل:

- پژوهش‌هایی که با عناوین و اهداف یکسان انجام شده بودند (رساله و مقاله یکسان).
- پژوهش‌های که فاقد کیفیت لازم علمی بودند.
- پژوهش‌هایی که اطلاعات کافی در زمینه اهداف تحقیق گزارش نداده بودند.
- پژوهش‌هایی که فاقد الگوی روش شناختی کیفی و یا ترکیبی بودند.

۴-۱-۳- در مرحله سوم، جستجو و انتخاب مقاله‌های مناسب

برای انتخاب مقاله‌های مناسب بر اساس فرآیند مشاهده شده در (شکل شماره ۳)، پارامترهای مختلفی مانند عنوان، چکیده، محتوا، دسترسی و کیفیت روش پژوهش مورد ارزیابی واقع شده است و در فرآیند جستجو مؤلفه‌های عنوان، چکیده، محتوا، جزئیات مقاله (کیفیت نشریه و سال پژوهش)

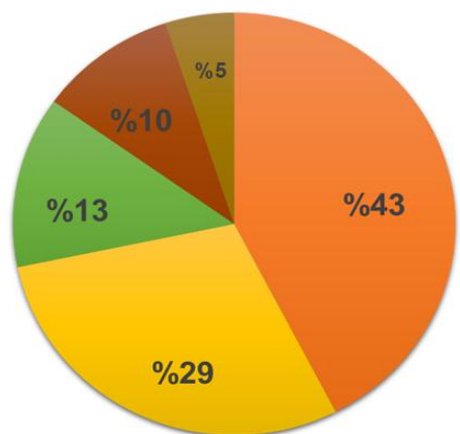
کد	نام محققین	عنوان پژوهش	سال
۷	شاد جلالی	ارزیابی کیفیت محیط اجتماعی و فرهنگی زندگی در محله‌های شهر رشت به‌منظور افزایش مشارکت شهروندان در امور محله	۱۳۹۸
۸	پوراحمد و همکاران	تدوین برنامه راهبردی توسعه شهر قزوین با تأکید بر نقش عوامل فرهنگی	۱۳۹۷
۹	سالاری پور و کاردار	بررسی نقش فرهنگ در بازآفرینی شهری فرهنگ مبنا	۱۳۹۶
۱۰	بابائی و همکاران	بازآفرینی فرهنگ مبنا، رهیافتی برای تحقق محله‌ی فرهنگی در راستای توسعه پایدار (راهبردهایی در خصوص محله‌ی چهارباغ)	۱۳۹۶
۱۱	قلعه‌نویی و همکاران	بررسی نقش فرهنگ در احیا محلات تاریخی (با تأکید بر رویکرد محله فرهنگی)	۱۳۹۵
۱۲	ایزدی و همکاران	واکاوی زمینه‌های تحقق‌پذیری رویکرد بازآفرینی شهری فرهنگ محور (بافت تاریخی-فرهنگی شهر شیراز)	۱۳۹۵
۱۳	دیاریان	تدوین راهبرد بازآفرینی شهری با تأکید بر مفهوم محله فرهنگی (نمونه موردی: بافت درونی شهر همدان)	۱۳۹۱
۱۴	Lu & Qian	Rural creativity for community revitalization in Bishan Village, China: The nexus of creative practices, cultural revival, and social resilience	2023
۱۵	Montalto et al.	Are cultural cities always creative? An empirical analysis of culture-led development in 190 European cities	2023
۱۶	Eyisi et al.	Local perceptions of tourism development and socio-cultural impacts in Nigeria	2021
۱۷	Bednář et al.	Coworking spaces and creative communities: making resilient coworking spaces through knowledge sharing and collective learning	2021
۱۸	Yeh et al.	Taiwanese Indigenous Cultural Heritage and Revitalization: Community Practices and Local Development	2021
۱۹	Hui et al.	Urban community regeneration and community vitality revitalization through participatory planning in China	2020
۲۰	Huadsri et al.	Government Policy: Change and Preservation of Isan Culture	2021
۲۱	Manganelli et al.	A model to support the decision-making in urban regeneration	2020
۲۲	Li et al.	Gollaborative workshop and community participation: A new approach to urban regeneration in China	2020
۲۳	Chiu et al.	Culture-led urban regeneration strategy: An evaluation of the management strategies and performance of urban regeneration stations in Taipei City	2019
۲۴	Pourzakarya & Fadaei Nezhad	Towards developing a cultural and creative quarter: Culture-led regeneration of the historical district of Rasht Great Bazaar, Iran	2019
۲۵	Hwang	Finding Urban Identity through Culture-led Urban Regeneration	2014
۲۶	Plevoets & Sowińska-Heim	Community initiatives as a catalyst for regeneration of heritage sites: Vernacular transformation and its influence on the formal adaptive reuse practice	2018

سال	عنوان پژوهش	نام محققین	کد
2018	Culture in sustainable urban development: Practices and policies for spaces of possibility and institutional innovations	Kagan et al.	۲۷
2016	Cultural entrepreneurs and urban regeneration in Itaewon, Seoul	Kim	۲۸
2016	Creative industries, public engagement and urban redevelopment in Hong Kong: Cultural regeneration as another dose of isotopia?	Tang	۲۹
2015	The role of stakeholder collaboration in culture-led urban regeneration: A case study of the Gwangju project, Korea	Jung et al.	۳۰

تا (۴۰)، خوب (۲۱ تا ۳۰)، متوسط (۱۰ تا ۲۱)، ضعیف (۰ تا ۱۰) دسته‌بندی می‌شوند.

۴-۱-۷- مرحله هفتم، ارائه یافته‌ها

در نتیجه مدل دسته‌بندی شده کدها و روابط شکل گرفته از مفاهیم ارائه می‌شود. در (شکل شماره ۴) نسبت پژوهش‌های نهایی از نظر شاخص ۱۰ گانه نشان داده شده است.

شکل شماره ۴. نسبت پژوهش‌های نهایی از نظر شاخص ۱۰ گانه در ادامه در (جدول شماره ۷) کدگذاری باز کدگذاری محوری و در (جدول شماره ۸) مقوله‌بندی نتیجه تلخیص داده‌ها آورده شده است و سپس مدل مفهومی پژوهش در قالب نمودار ارائه شده است.

۴-۱-۵- مرحله پنجم، تجزیه و تحلیل و تلفیق یافته‌ها

در این مرحله بر اساس مطالعات برای تمام اطلاعات استخراج شده کدی در نظر گرفته شد و مقوله‌ها و زیر مقوله‌ها با در نظر گرفتن مفهوم هر یک از این کدها، دسته‌بندی شده‌اند. هدف از انجام این مرحله ارائه تفسیری جدید و یکپارچه از یافته‌هایی است که در طول بررسی و تحلیل از میان مطالعه‌های موجود، پدیدار گشتند. ابتدا تمامی عوامل استخراج شده از مطالعات گذشته به عنوان کد در نظر گرفته شدند، سپس با در نظر گرفتن مفهوم کدها، موارد مشابه در یک مفهوم طبقه‌بندی شدند؛ بر اساس تحلیل‌های انجام گرفته و تحلیل محتوای مقالات در نهایت کدهای اولیه (مفاهیم)، کدهای محوری و مقوله‌ها توسط محقق استخراج شد.

۴-۱-۶- مرحله ششم، ارزیابی کیفیت مطالعات

در مرحله ششم برای ارزیابی کیفیت مطالعات از ابزار برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی (CASP) استفاده شده و بر اساس ۱۰ معیار CASP برای هر مقاله پژوهش در نظر گرفته می‌شود. منطق گزینش پژوهش‌ها بدین ترتیب است که با اعطای امتیاز به هر یک از شاخص‌ها از ضعیف (۱) تا عالی (۵) در هر یک از شاخص‌های ۱۰ گانه امتیازی داده می‌شود. سپس مقالات به ۵ طبقه‌ی عالی (۴۱ تا ۵۰)، خیلی خوب (۳۱)

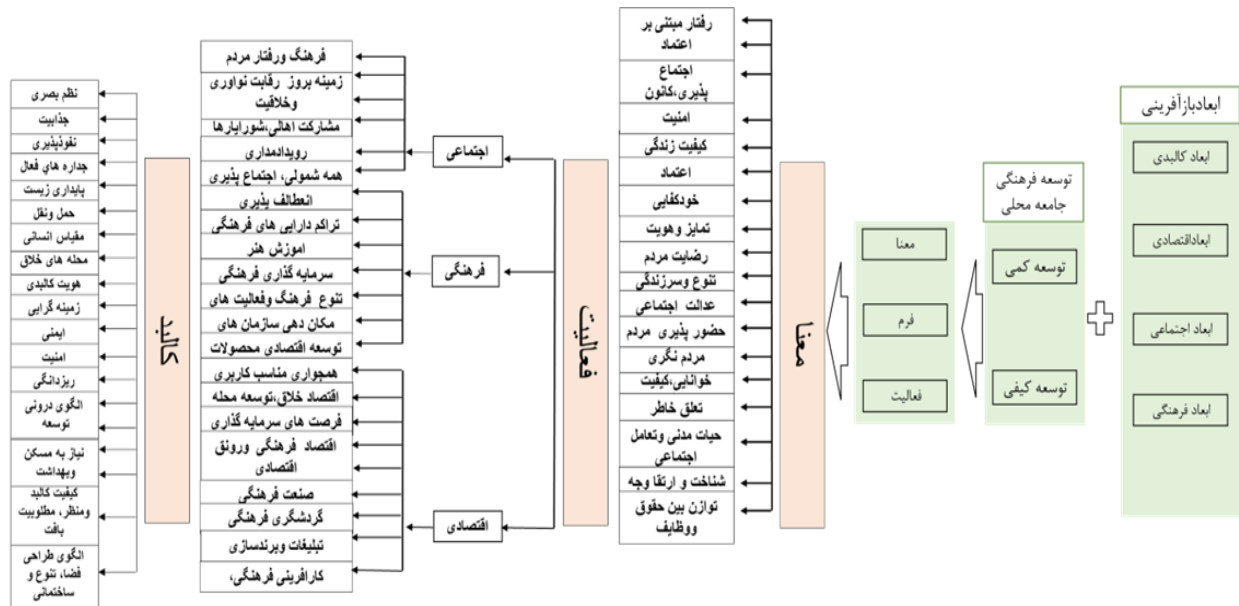
جدول شماره ۷. کدگذاری باز و محوری داده

تعداد ارجاعات	کدباز	کد محوری	تعداد ارجاعات	کدباز	کد محوری
۲۳	بهبود نظافت خیابان و کوچه	خدمات پایه محله و تسهیلات زیربنایی	۱۸	حمایت اجتماعی رضایت‌مندی	اعتمادسازی
۲۱	مخازن جمع‌آوری زباله				
۱۸	مخازن پسماندهای قابل بازیافت				
۲۱	نظم بصری				
۱۵	کاربردهای مختلط و چندمنظوره	ترکیب متوازن فعالیت‌ها	۲۱	توسعه خوشه‌های فعالیت‌ها، بنگاه‌ها و واحدهای فرهنگی	فعالیت فرهنگی
۱۰	صداقت	حضور پذیری و حس مکان	۱۸	خوانایی وضوح فضا سرزندگی شبانه پیوستگی و تداوم منظر	سرزندگی
۱۲	هماهنگی و تعاون، همبستگی اجتماعی بین مردم				
۱۴	تعاملات اجتماعی				
۲۳	خاطرات جمعی				
۲۵	برگزاری جشنواره‌ها				
۱۵	تقویت باورها و نگرش‌های مشترک	فرهنگ پذیری	۲۳	تقویت سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی	حمل‌ونقل
۱۷			۲۸	افزایش میزان خدمات	
۲۳	حقوق مساوی و تساوی در بهره‌وری از امتیازات رعایت حقوق دیگران	عدالت	۱۵	توجه به سبک محلی و سبک بومی توجه و احترام به سنت‌ها	زمینه‌گری
۱۶					
۲۰	سرمایه‌گذاری بر روی منابع انسانی	سرمایه انسانی	۱۰	غناي هویت شهر و خاطره‌انگیزی حس غرور و تعلق خاطر علائم جهت‌یابی در محل	خوانایی
			۲۸		
			۱۶		
۱۹	افزایش تسهیلات اجتماعی	تأثیرپذیری فرهنگی	۱۴	ترویج غذاهای محلی توسعه مهارت‌های شغلی	بازار
			۱۰		
۱۰	تعامل بین ساکنان و گردشگران	توسعه فرهنگ رفتاری مردم	۹	آموزش، تعلیم و تربیت مردم محله، بهداشت و تعلیم اجتماعی	آموزش
			۱۹		
۱۲	شناسایی و رفع نیازهای فرهنگی جامعه	کارآفرینی	۱۶	آرامش جسمانی و روانی امنیت اجتماعی استفاده مجدد از ابنیه خالی انتقال فضاهای جمعی و عمومی پنهان به مکان‌هایی با دید ناظر	امنیت
۲۳	کمک از افراد ماهر و خلاق میل به تولید بیشتر و سودآوری خودکفایی				
۲۶					
۲۴					
۲۰	کالاهای فرهنگی نظیر کتاب، مجله، محصولات چندرسانه‌ای	رونق اقتصادی	۱۳	توسعه آداب‌ورسوم و عادات جمعی توسعه دستاوردهای علمی، فنی و هنری، تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی رفع نیازهای فرهنگی جامعه	توسعه فرهنگ محلی
۱۶	ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر توانمندسازی اقتصادی				
۱۸					
۲۲					

تعداد ارجاعات	کدباز	کد محوری	تعداد ارجاعات	کدباز	کد محوری
	ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر			نهادینه کردن رخدادهای فرهنگی در فضاهای عمومی	
۱۴	توسعه روابط اجتماعی پذیرش نظارت مردمی با محوریت شورا یاران محل	مشارکت	۳۰	مطلوبیت فضا برای سالمندان و کودکان	ایمنی
۳۰	فراگیری تمام ذی‌نفعان در روابط تصمیم‌گیری		۲۶	از بین بردن احساس دورافتادگی فضاها	
۱۲			۲۷	دسترسی آسان نورپردازی	
			۱۷	انعطاف‌پذیری فضای خیابان‌های عابرمدار	

جدول شماره ۸. تلخیص مقوله‌ها

مؤلفه معنایی	فعالیت اقتصادی-اجتماعی-فرهنگی	مؤلفه کالبدی
اعتماد	تنوع و هم‌جواری مناسب کاربری‌ها	تناسب و محصوریت
صراحت	گردشگری شهری	آسایش اقلیمی
سلامت روان	انعطاف‌پذیری	نفوذپذیری
اجتماع‌پذیری	مشارکت اجتماعی	مقیاس انسانی
امنیت	امید اجتماعی	بهداشت و مسکن
اصالت بخشی	معاشرت‌پذیری	شفافیت و خوانایی
حس تعلق و هویت	انعطاف‌پذیری و انطباق‌پذیری	غنا و تنوع کالبدی
عدالت قضایی و اجتماعی	زندگی فعال شبانه	دسترسی
حس مکان	بازارهای خودکفا	مطلوبیت زیرساخت‌ها
غناي حسی	کارآفرینی فرهنگی	تنوع ساختمانی
خاطره‌انگیزی	تبلیغات و برند سازی	ایمنی
همبستگی و انسجام	برگزاری رویدادهای فرهنگی و هنری	مطلوبیت زیرساخت
توازن بین حقوق و وظایف	آموزش و تبلیغات	قرارگاه رفتاری
	اطلاع‌رسانی	نورپردازی

شکل ۵. مدل مفهومی پژوهش

۵- بحث و یافته‌های پژوهش

می‌توانند به کار روند. کیفیت محیط شهری مجموع شرایط اجتماعی، فرهنگی و کالبدی است که نشان‌دهنده میزان رضایت و یا عدم رضایت شهروندان از محیط شهری است. در واقع حس رفاه و رضایت‌مندی به واسطه ویژگی‌های فیزیکی، اجتماعی و نمادین منتقل می‌شود. موفق‌ترین برنامه‌های بازآفرینی مکان محور هستند. بدون حس واقعی مکان، بازآفرینی تبدیل به یک فرایند می‌شود که هویت و قلب ندارند. فضاهای شهری به‌مثابه کانون تجلی هنر زیستن انسان‌ها در کنار یکدیگر و تبلور زندگی اجتماعی نقش عمده‌ای در توسعه فرهنگی- اجتماعی جامعه محلی ایفا می‌کنند. یکی از معیارهای اصلی بازآفرینی فرهنگی در محله و خلق یک مکان جذاب برای زندگی، بازدید و کسب و کار فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. فعالیت‌های فرهنگی نمایش عمومی قابل توجهی دارند و اغلب به‌عنوان عاملی در جهت جذب بازدیدکنندگان فرهنگی بوده و کیفیت محیطی مناطق را بهبود بخشیده و آن‌ها را به مراکزی سرزنده و پرجنب‌وجوش تبدیل می‌نمایند. انسان‌ها به‌عنوان یک موجود اجتماعی در یک اتمسفر فرهنگی زندگی می‌کنند و گروه‌های مختلف با فرهنگ‌های متفاوت تعامل سازنده‌ای باهم دارند. افزایش غنای حسی محیط و به‌کارگیری تمامی حواس برای همه اقشار اجتماعی، سنی، جنسی یکی دیگر از راه‌های ارتقای کیفیت فضاهای عمومی

بررسی متون نظری و تجارب موفق انجام‌شده در زمینه بازآفرینی هسته مرکزی شهرها نشان داده است که برای اجرای موفق پروژه‌های بازآفرینی، به مهارت‌ها و به کار بستن نیروها، منابع و ذخایر انرژی، ابتکار عمل جامعه محلی، رویکرد مدیریتی از پایین به بالا به‌قصد توجه به سرمایه اجتماعی و مشارکت اهالی محل به‌صورت خودیاری در توسعه و بهبود انسجام و همگرایی اجتماعی نیاز ضروری است. موضوع بعدی که در مرور متون مرتبط با بازآفرینی از طریق توسعه فرهنگ جامعه محلی به‌عنوان موضوع کلیدی مهم به نظر می‌آید، اصلاح شرایط و دستیابی به نوعی بهبود مستمر و کیفی در وضعیت کالبدی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و درگیر کردن جوامع محلی از طریق ایجاد فرصت‌هایی برای حضور پررنگ‌تر و مشارکت بیشتر مردم در تضمین موفقیت و رهیافت بازآفرینی است؛ نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که با توجه به تکرارپذیری کدها در پژوهش‌های موردبررسی زمینه‌های توسعه فرهنگ جامعه محلی شامل معنا، کالبد، عملکرد نقش مهمی در تحقق‌پذیری بازآفرینی شهری در هسته مرکزی شهرها دارند و هر کدام دارای راهبردها، سیاست‌ها و اقداماتی مجزا است. این اقدامات با توجه به شرایط طرح و بافت شهری موردنظر

<https://www.sid.ir/paper/150491/fa#downloadbottom>

• بابائی، نفیسه، طالب‌همت، لعیا، حیدری فریزی، امیرحسین، و قهرمانی، هومن. (۱۳۹۶). بازآفرینی فرهنگ مینا، رهیافتی برای تحقق محله‌ی فرهنگی در راستای توسعه پایدار (راهبردهایی در خصوص محله‌ی چهارباغ)، کنفرانس بین‌المللی مطالعات نوین عمران، معماری و توسعه شهری ایرانی اسلامی، مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.

<https://profdoc.um.ac.ir/paper-abstract-1066034.html>

• پوراحمد، احمد، علی‌اکبری، اسماعیل، موسی کاظمی، سید مهدی، و رحمانی، رضا. (۱۳۹۷). تدوین برنامه راهبردی توسعه شهر قزوین با تأکید بر نقش عوامل فرهنگی. مطالعات شهر ایرانی اسلامی، ۹(۳۳)، ۶۵-۷۳.

<https://sid.ir/paper/366022/fa>

• پژوهان، موسی، مرادپور، نبی، و قشقایی، رضا. (۱۳۹۷). کاربرد تحلیل عرصه‌های تصمیم‌گیری در بازآفرینی فرهنگ مینا، با رهیافت گردشگری محله‌های تاریخی (مطالعه موردی: محله ظهیر آباد تهران). نشریه پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۶(۳)، ۵۳۰-۵۱۱.

<https://doi.org/10.22059/JURBANGEO.2018.251935.864>

• پناهی، محمدحسین. (۱۳۹۴). توسعه فرهنگی ضرورت توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی. فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۲۳، ۲۲-۱.

<https://doi.org/10.22054/QJSD.2015.1469>

• جمشیدی، روناک، موسوی، میر سعید، فرامرزی اصل، مهسا، و جمالی، سیروس. (۱۴۰۱). تأثیر مشارکت اجتماعی در فرآیند بازآفرینی بافت قدیم شهری (مورد مطالعه: منطقه ۴ شهر ارومیه). نشریه جغرافیا، ۲۰(۷۴)، ۱۴۳-۱۴۵.

<https://www.sid.ir/paper/1046232/fa>

شهری است و امید و اعتماد اجتماعی را برای اهالی بومی و ساکنان جدیدی که به این بافت مهاجرت کرده‌اند به همراه دارد که باعث همکاری و مشارکت گروه‌های مختلف جامعه در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، افزایش اعتماد به نفس و القای حس سربلندی، تقویت توانمندی‌های فردی و جمعی، حضورپذیری و مشارکت، انسجام اجتماعی و ثبات و نظم، احساس رضایت از زندگی و در کل توسعه اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در هسته اولیه شهرها می‌شود.

نتایج حاصل از فرآیند انجام گرفته در این پژوهش مدل مفهومی جهت بررسی علمی و منطقی توسعه فرهنگ جامعه محلی در هسته مرکزی شهرها و زمینه اقدامات آینده در راستای بازآفرینی مبتنی بر توسعه فرهنگ جامعه محلی را فراهم می‌آورد. به دلیل گوناگونی فرهنگ در جوامع مختلف و منحصربه‌فرد بودن آن در هر مکان، نمی‌توان الگویی را به‌عنوان دستورالعمل نهایی برای نقاط مختلف ارائه داد و هر فرهنگ، کالبد و فضای خاص خود را می‌طلبد. لذا مدل مفهومی به‌دست آمده می‌تواند به‌عنوان الگو و دستورالعمل کلی برای فرآیند بازآفرینی با تأکید بر فرهنگ جامعه محلی در همه‌جا مورد استفاده قرار گیرد؛ به شرط آنکه با بستر، زمینه، مخاطبین، فرهنگ و تاریخ خاص مکان مطابقت داده شود. پژوهش‌هایی که در آینده انجام می‌گیرد می‌تواند این معیارها را در هر کدام از ابعاد کالبدی، عملکردی و معنا تدقیق کرده و گسترش دهند و بدین ترتیب بتوان به الگو و دستورالعمل نسبتاً کامل و قابل تطبیق در مکان‌های مختلف دست یافت. این امر در گرو تحقق هرچه بیشتر و دقیق‌تر در امر فرهنگ و فرهنگ جامعه محلی و چگونگی تأثیرگذاری و تأثیرپذیری آن در فرآیندها و جریانات شهری و خصوصاً امر بازآفرینی و تطبیق و ارتباط اصول و ویژگی‌های آن‌ها با یکدیگر امکان‌پذیر است.

۶- منابع

• ایزدی، پگاه، هادیانی، زهره، حاجی نژاد، علی، و قادری، جعفر. (۱۳۹۵). واکاوی زمینه‌های تحقق‌پذیری رویکرد بازآفرینی شهری فرهنگ محور (بافت تاریخی- فرهنگی شهر شیراز). نشریه جغرافیا، ۱۴(۵۱)، ۴۸۲-۴۶۱.

https://elmnet.ir/article/10535264-7185/elm_num=1

• رحیمی، حجت‌الله، و حیدری، مصطفی. (۱۴۰۱). ارزیابی ساکنان از میزان اثربخشی قوانین بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری بر فرایند بازآفرینی شهر حمیدیا. *نشریه جغرافیا و آمایش شهری-منطقه ای*، ۱۳ (۴۶)، ۱۷۷-۲۰۲.

<https://doi.org/10.22111/gaij.2023.43113.3052>

• روح‌الامینی، محمود. (۱۳۷۷). زمینه فرهنگ شناسی: تألیفی در انسان‌شناسی فرهنگی و مردم‌شناسی. تهران: انتشارات عطار.

• سعیدی، عباس. (۱۳۹۱). مبانی جغرافیای روستایی، تهران: انتشارات سمت.

• سالاری پور، علی‌اکبر، و کاردار، عرفان. (۱۳۹۶). بررسی نقش فرهنگ در بازآفرینی شهری فرهنگ مبنای همایش ملی پژوهش‌های نوین در معماری با رویکرد تعامل انسان و محیط زیست، گیلان، دانشگاه گیلان.

<https://civilica.com/doc/740058>

• شاطریان، محسن، حیدری سورشجانی، رسول، و فلاحتی، فرشاد. (۱۳۹۹). ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی شهری با رویکرد شهر سالم (مطالعه موردی: بافت‌های فرسوده شهر کاشان). *نشریه جغرافیای اجتماعی شهری*، ۱۶ (۱۶)، ۶۵-۸۰.

<https://doi.org/10.22103/JUSG.2020.2005>

• شاد جلالی، کاظم. (۱۳۹۸). ارزیابی کیفیت محیط اجتماعی و فرهنگی زندگی در محله‌های شهر رشت به منظور افزایش مشارکت شهروندان در امور محله (پایان‌نامه کارشناسی ارشد معماری). دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، ایران.

• صفدری، سیما، پور جعفر، محمدرضا، و رنجبر، احسان. (۱۳۹۳). بازآفرینی فرهنگ مبنای زمینه‌ساز ارتقاء تعاملات فرهنگی (نمونه موردی: بافت تاریخی شهر مشهد).

• حسینی، علی، کهکلی، فاطمه سادات، و احدی، زهرا. (۱۴۰۰). تبیین اهمیت کیفیت مکان در بازآفرینی شهری با رویکرد آینده‌پژوهی (مورد مطالعه: منطقه ۱۰ شهر تهران). *نشریه پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری*، ۹ (۴)، ۹۵۷-۹۸۰.

<https://doi.org/10.22059/JURBANGEO.2021.325724.1538>

• حنایی، تکتم، و موسوی، سید محسن. (۱۳۹۶). مقایسه تطبیقی بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد باهدف تولید ارزش‌های فرهنگی نمونه موردی: ساریان محله بجنورد. سومین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط‌زیست، شیروان، خراسان شمالی: مؤسسه پایا شهر.

https://www.sid.ir/paper/897354/fa#download_bottom

• حاجی پور، خلیل. (۱۳۸۴). مقدمه‌ای بر سیل تحول و تکوین رویکردهای مرمت شهری. *نشریه اندیشه ایرانشهر*، ۹ (۱۰-۱۶)، ۲۵-۱۶.

<https://www.sid.ir/paper/496374/fa>

• خان‌محمدی، مرجان، و قلعه‌نویی، محمد. (۱۳۹۵). بازآفرینی مبتنی بر فرهنگ از طریق توسعه صنایع خلاق و تبیین محله‌های فرهنگی در بافت‌های تاریخی شهر. *نشریه علمی مرمت و معماری ایران*، ۶ (۱۲)، ۶۷-۸۴.

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23453850.1395.6.12.2.7>

• خان‌محمدی، مرجان، قلعه‌نویی، محمود، و ایزدی، محمد سعید. (۱۳۹۹). تبیین مدل محله‌ی فرهنگی در بافت‌های تاریخی برای توسعه‌ی اقتصاد و حضور صنایع خلاق (مورد پژوهشی: خیابان لاله‌زار، تهران). *نشریه باغ نظر*، ۱۷ (۸۷)، ۵-۱۸.

<https://www.sid.ir/paper/374211/fa>

• دیاریان، نیره. (۱۳۹۱). *تدوین راهبرد بازآفرینی شهری با تأکید بر مفهوم محله‌ی فرهنگی؛ نمونه‌ی موردی: بافت درونی شهر همدان (پایان‌نامه کارشناسی ارشد شهرسازی)*. دانشکده هنر و معماری، دانشگاه شیراز، ایران.

نشریه شهرسازی و معماری هفت شهر، ۴ (۴۷ و ۴۸)، ۳۹-۲۵.

https://www.haftshahrjournal.ir/article_14668.html

• صفی، سمیه، و نظریان، اصغر. (۱۳۹۴). نقش ساختار مدیریت شهری در توسعه فرهنگ شهر و شهرنشینی (مطالعه موردی: شهر همدان). نشریه آمایش محیط، ۸(۲۹)، ۵۱-۷۳.

SID. <https://sid.ir/paper/130706/fa>

• عابدی جعفری، عابد، و امیری، مجتبی. (۱۳۹۸). فراترکیب، روشی برای سنتز مطالعات کیفی. فصلنامه علمی - پژوهشی روش‌شناسی علوم انسانی، ۲۵ (۹۹)، ۸۷-۷۳.

<https://doi.org/10.30471/mssh.2019.1629>

• غفاری، آزاده، و صابری، حمید. (۱۳۹۶). راهبردهای بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: محله شیخ-سلیمان شهرداران)، سومین همایش بین‌المللی معماری عمران و شهرسازی در آغاز هزاره سوم، تهران: انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران.

https://research.iaun.ac.ir/pd/hamid-saberi/pdfs/PaperC_8450.pdf

• فنی، زهره. (۱۴۰۰). بررسی اثرات بازآفرینی در پایداری اجتماعی - فرهنگی محله‌های تاریخی (پژوهشی در محله ایران، منطقه ۱۲ تهران)، نشریه پژوهش‌های دانش زمین، ۱۲(۱)، ۲۰۲-۲۲۱.

<https://civilica.com/doc/1267032>

• قادری، رضا، رسولی، محمد، مام شریفی، احمد، و شیخی نسب، مژگان. (۱۴۰۱). تبیین اهمیت/عملکرد عوامل کلیدی بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: شهر ارومیه). نشریه پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۱۰(۲)، ۲۴۸-۲۲۹.

<https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2022.33438.6.1619>

• قره بگلو، مینو، بیته، حامد، و سید حاجی آقائی، سیده آيسان. (۱۴۰۰). بررسی نقش بازآفرینی فرهنگ-مبنا

در توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی تجارب جهانی). معماری‌شناسی نشریه اختصاصی معماری و شهرسازی ایران، ۴(۲۰)، ۶۸-۶۱.

<http://ensani.ir/file/download/article/1642835422-10149-20-8.pdf>

• قناد، فاطمه، و صرافی، مظفر. (۱۳۹۸). برنامه‌ریزی راهبردی توسعه محله آخوند شهر قزوین با رویکرد بازآفرینی اجتماع-محور، نشریه پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۷(۲)، ۲۳۸-۲۱۱.

<https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2019.27747.0.1071>

• قلعه‌نویی، محمود، معززی مهرطهران، امیرمحمد، و شاکرمی، عاطفه. (۱۳۹۵). بررسی نقش فرهنگ در احیا محلات تاریخی (با تأکید بر رویکرد محله فرهنگی). نشریه مطالعات هنر و معماری، ۱۴(۴)، ۵۴-۴۳.

<https://sid.ir/paper/504108/fa>

• قاسمی، وحید، اسماعیلی، رضا، و ربیعی، کامران. (۱۳۸۵). سطح‌بندی سرمایه اجتماعی در شهرستان‌های استان اصفهان. نشریه رفاه اجتماعی، ۶(۲۳)، ۲۲۵-۲۵۰.

<http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-1969-fa.html>

• کلابی، امیرمحمد. (۱۴۰۱). ارائه مدل اکوسیستم گردشگری پایدار با رویکرد فرا ترکیب. نشریه مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۷(۵۷)، ۲۵۸-۲۱۵.

<https://doi.org/10.22054/TMS.2021.63700.2618>

• کشاورزی، پرویز، حسین زاده دلیر، کریم، و بیگ بابایی، بشیر. (۱۴۰۱). تحلیل باز آفرینی فرهنگی اجتماعی در توسعه محله ای (مطالعه موردی: محله دیزج جنوبی شهر بناب). فصلنامه علمی پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۳(۴۸)، ۱۶۸-۱۵۳.

<https://doi.org/10.30495/jupm.2022.4281>

• کریم زاده، علی، شهریار، سید کمال، و اردشیری، مهیار. (۱۳۹۴). تبیین سیاست‌های فرهنگی تأثیرگذار بر بازآفرینی شهری فرهنگ محور (با تأکید بر

• مفیدی، مهرانوش، و قاسم شریفی، تقی. (۱۳۹۸). بازآفرینی فرهنگ مینا با تأکید بر توسعه اجتماع محلی پایدار (مورد پژوهی: بافت تاریخی محله راه ری قزوین). نشریه جغرافیا و روابط انسانی، ۲(۱)، ۳۰۱-۲۶۸.

https://www.gahr.ir/article_92181_610c59f1aa10950b27285db8d8184a06.pdf

• محمدزاده میاب، غزال. (۱۳۹۴). ظرفیت تأثیرگذاری نظریه‌های توسعه شهری بر شکل‌گیری اجتماعات محلی در شهرهای معاصر ایران (مورد پژوهی: محله دبستان - منطقه ۷ تهران)، هفتمین کنفرانس ملی برنامه ریزی و مدیریت شهری با تأکید بر راهبردهای توسعه شهری، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.

<https://civilica.com/doc/435871>

• نژادابراهیمی، احد، و نژاد داغی، نسترن. (۱۳۹۷). تدوین چارچوب مفهومی بازآفرینی شهری اجتماع‌محور مبتنی بر آموزش در بافت‌های تاریخی. نشریه دانش شهرسازی، ۲(۳)، ۳۴-۲۱.

<https://doi.org/10.22124/upk.2019.11245.1126>

• وثوقی، منصور، آرام، هاشم، و سلمانی، گودرز. (۱۳۹۱). بررسی موانع ساختاری در جهت شکل‌گیری و ارتقاء توسعه فرهنگی در ایران، چالش‌ها و راهکارها. نشریه مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۴(۳)، ۹۶-۸۱.

<https://sid.ir/paper/231815/fa>

- Aguirre, R. T, & Bolton, K. W. (2013). Qualitative interpretive meta-synthesis in social work research: Uncharted territory. *Journal of Social Work*, 14(3), 279-294.

<https://doi.org/10.1177/1468017313476797>

- Bergdah, E. (2019). Is meta-synthesis turning rich descriptions into thin reductions? A criticism of meta-aggregation as a form of qualitative synthesis. *Nursing Inquiry*, 26(1), 12273.

<https://doi.org/10.1111/nin.12273>

- Bednář, P. , Danko, L. , & Smékalová L. (2021). Coworking spaces and creative communities: making resilient coworking spaces through knowledge sharing and

تجارب بازآفرینی شهری استانبول ترکیه). نشریه هویت شهر، ۱۱(۲۹)، ۱۰۶-۹۵.

<https://civilica.com/doc/980104>

• کلاتری، حسین، و پور احمد، احمد. (۱۳۸۵). فنون و تجارب برنامه‌ریزی مرمت بافت تاریخی شهرها، تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.

• لطفی، سهند، شعله، مهسا، و علی‌اکبری، فاطمه. (۱۳۹۶). تدوین چارچوب مفهومی کاربست اصول و آموزه‌های بازآفرینی شهری فرهنگ مینا (مورد پژوهی: بافت تاریخی شیراز)، معماری و شهرسازی ایران، ۱۳، ۲۴۵-۲۲۹.

<https://sid.ir/paper/516166/fa> 229

• محمدی، زهرا، ولی زاده، رضا، و پناهی، علی. (۱۴۰۱). ارزیابی اثرات مشارکت و تعهد جامعه محلی و امنیت پایدار بر تحقق توسعه متوازن و پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر نقره)، فصلنامه علمی برنامه‌ریزی و توسعه محیط شهری، ۲(۷)، ۶۲-۵۳.

<https://doi.org/10.30495/juepd.2022.694818>

• مولایی، اصغر، و محمدزاده، مریم. (۱۴۰۰). بازشناسی جایگاه عوامل فرهنگی در بازآفرینی محله‌های قدیمی و تاریخی شهرها (نمونه موردی: محله پای توپ بجنورد). نشریه دانش شهرسازی، ۵(۳۰)، ۲۶۰-۲۳۹.

<https://doi.org/10.22124/upk.2021.16370.1456>

• ماحوزی، رضا. (۱۴۰۰). فرهنگ توسعه در میانه فلسفه فرهنگ و انسان‌شناسی توسعه. نشریه تحقیقات فرهنگی ایران، ۱۴(۳)، ۲۵-۱.

<https://doi.org/10.22035/jicr.2021.2771.3154>

• مرادی، فاطمه، سعیده زرآبادی، زهرا سادات، و ماجدی، حمید. (۱۳۹۸). در مقاله واکاوی اصول بازآفرینی شهری فرهنگ - مینا با رویکرد ارتقای رقابت‌پذیری. نشریه مجله باغ نظر، ۱۶(۷۰)، ۱۶-۵.

<https://doi.org/10.22034/bagh.2019.84923>

- Regeneration, *Journal of Urban Management*, 3(1-2), 67-85.
[https://doi.org/10.1016/S2226-5856\(18\)30084-0](https://doi.org/10.1016/S2226-5856(18)30084-0)
- Jung, T. H., Lee, J., Yap, M. H. T., & Ineson, M. I. (2015). The role of stakeholder collaboration in culture-led urban regeneration: A case study of the Gwangju project, Korea. *Cities*, 44, 29-39.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2014.12.003>
 - Kagan, S., Hauerwaas, A., Holz, V., Wedler, P. (2018). Culture in sustainable urban development: Practices and policies for spaces of possibility and institutional innovations. *City, Culture and Society*, 13, 32-45.
<https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.09.005>
 - Kalayci Ö., Ayse, D., Ahenk K., Sütçüoğlu G., G., & Kilincarslan, B. (2020). Spatial evaluations of İzmir Uzundere neighborhood urban regeneration project. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 5(3), 134-141.
<https://doi.org/10.30574/wjarr.2020.5.3.0071>
 - Kim, J. Y. (2016). Cultural entrepreneurs and urban regeneration in Itaewon, Seoul. *Cities*, 56, 132-140.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2015.11.021>
 - Li, X., Zhang, F., Hui, E. Ch. M., & Lang, W. (2020). Collaborative workshop and community participation: A new approach to urban regeneration in China. *Cities*, 102, 102743.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102743>
 - Liu, Y. (2022). Space Reproduction in Urban China: Toward a Theoretical Framework of Urban Regeneration. *Land*, 11(10), 1704.
<https://doi.org/10.3390/land11101704>
 - Lu, Y., Qian, J. (2023). Rural creativity for community revitalization in Bishan Village, China: The nexus of creative practices, cultural revival, and social resilience. *Journal of Rural Studies*, 97, 255-268.
<https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2022.12.017>
 - Manganeli, B., Tataranna, S., Pontrandolfi, P. (2020). A model to support the decision- collective learning. *European Planning Studies*, 31 (3), 490-507
<https://doi.org/10.1080/09654313.2021.1944065>
 - Chiu, Y. H. , Lee, M. S., & Wang, J. W. (2019). Culture-led urban regeneration strategy: An evaluation of the and performance of urban regeneration stations in Taipei City, *Habitat International*, 86, 1-9.
<https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2019.01.003>
 - Hui, E. C. M., Chen, T., Lang, W., & Ou, Y. (2020). Urban community regeneration and community vitality revitalization through participatory planning in China. *Cities*, 110, 103072.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.103072>
 - Erwin, E. J., Brotherson, M. J. & Summers, J. A. (2011). Understanding Qualitative Metasynthesis: Issues and Opportunities in Early Childhood Intervention Research. *Journal of Early Intervention*, 33 (3), 188-200.
<https://doi.org/10.1177/1053815111425493>
 - Eyisi, A., Lee, D., & Tree, K. (2021). Local perceptions of tourism Pages development and socio-cultural impacts in Nigeria, *Tourism Planning & Development*, 20 (4), 499-521.
<https://doi.org/10.1080/21568316.2021.1939134>
 - Gullet, D. (1992). Development: the creator and destroyer of values. *World Development*, 20 (3), 467-475.
[https://doi.org/10.1016/0305-750X\(92\)90036-U](https://doi.org/10.1016/0305-750X(92)90036-U)
 - Huadsri, Ch., Promgun, S., Meenonthongmahasnan, P., & Boonpiyo, Ch. (2021). Government Policy: Change and Preservation of Isan Culture, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12 (8), 2308-2314.
<https://www.turcomat.org/index.php/turkbilm/article/view/3511>
 - Hwang, K. H. (2014). Finding Urban Identity through Culture-led Urban

<https://www.intellectbooks.com/cultural-quarters>

- Sandelowski, M., Barroso, J., & Voils, C. I. (2007). Using qualitative metasummary to synthesize qualitative and quantitative descriptive findings. *Research in nursing & health*, 30(1), 99-111.

<https://doi.org/10.1002/nur.20176>

- Sochacka, E., & Rzeszotarska-Pałka, M. (2021). Social Perception and Urbanscape Identity of Flagship Cultural Developments in Szczecin (in the Re-Urbanization Context. *Land*, 10 (4), 398.

<https://doi.org/10.3390/land10040398>

- Tang, L. Sh. (2016). Creative industries, public engagement and urban redevelopment in Hong Kong: Cultural regeneration as another dose of isotopia? *Cities*, 56, 156-164.

<https://doi.org/10.1016/j.cities.2015.09.004>

- Turok, I. (2005). Urban regeneration: What can be done and what should be avoided. In *Istanbul 2004 International Urban Regeneration Symposium*. Istanbul: Workshop of Kucukcekmece District.

<https://www.researchgate.net/publication/281213040>

- Valentina, M., Valentina, A., Francesco, P., & Sacco, P. L. (2023). Are cultural cities always creative? An empirical analysis of culture-led development in 190 European, cities. *Habitat International*, 132, 102739.

<https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2022.102739>

- Wu, Y., Galdini, R., Hui, E. Ch. M., & Long, H. (2020). Urban regeneration and re-use: China and Europe. *Cities*, 106, 102863.

<https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102863>

- Yeh, J. H. Y., Lin, S. Ch., Lai, Sh. Ch., Huang, Y. H., Yi-fong, Ch., Lee, Y. T., & Berkes, F. (2021). Taiwanese Indigenous Cultural Heritage and Revitalization: Community Practices and Local Development. *Sustainability*, 13 (4), 1799.

<https://doi.org/10.3390/su13041799>

making in urban regeneration, *Land Use Policy*, 99, 104865.

<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2020.104865>

- Montgomery, J. (1990). Cities and the art of cultural planning. *Planning practice and research*, 5(3), 17-24.

<https://doi.org/10.1080/02697459008722772>

- Passarelli, D. (2023). For an Intangible Urban Planning. Culture as an Engine for Development. In D. Marino, & M. A. Monaca (Eds.), *Innovations and Economic and Social Changes due to Artificial Intelligence: The State of the Art*, Switzerland: Springer Cham.

https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-33461-0_10

- Purzakarya, M., Fadaei N., & Bahramjerdi, S. (2019). Towards developing a cultural and creative quarter: Culture-led regeneration of the historical district of Rasht Great Bazaar, Iran. *Land Use Policy*, 89, 104218.

<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104218>

- Plevoets, B., & Sowińska-Heim, J. (2018). Community initiatives as a catalyst for regeneration of heritage sites: Vernacular transformation and its influence on the formal adaptive reuse practice. *Cities*, 78, 128-139.

<https://doi.org/10.1016/j.cities.2018.02.007>

- Ring, N. A., Ritchie, K., Mandava, L. & Jepson, R. (2011). *A guide to synthesising qualitative research for researchers undertaking health technology assessments and systematic reviews*. NHS Quality Improvement Scotland.

<http://hdl.handle.net/1893/3205>

- Rapoport, A. (1977). Urban and Regional Planning Series. In A. Rapoport (Ed.), *Human Aspects of Urban Form: Towards a Man-Environment Approach to Urban Form and Design*. (Ibci). Oxford Pergamon Publishing.

<https://doi.org/10.1016/C2013-0-02616-3>

- Roodhouse, S. (2010). *Cultural quarters: principles and practice*. Intellect.

نحوه ارجاع به مقاله:

همتیان دهکردی، مریم، مهدوی، افسون و ایروانی، محمدرضا. (۱۴۰۳). بازشناسی مدل مفهومی بازآفرینی هسته مرکزی شهرها مبتنی بر فرهنگ جامعه محلی با روش فراترکیب. توسعه پایدار شهری، ۵(۱۵)، ۷۳-۹۸.

DOI: <https://doi.org/10.22034/usd.2023.709138>

DOR: <https://dori.net/dor/20.1001.1.27170128.1403.5.15.5.5>

URL: https://usdjournal.daneshpajooan.ac.ir/article_709138.html?lang=en

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajooan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)